

KRONIKA

Kronika

města

Humpolce

Na'stup č. 32, 4.8.1988

K jubileu Františka Brzoně

Jeho jméno především z vyprávění o dětství a mládí humpoleckého rodáka, antropologa světového jména dr. Aleše Hrdličky, „Chlapce s arnykou“. Touto knihou ve spoluautorství s Jiřím Rychetským vstoupil do povědomí čtenářské obce i mimo jihočeský region. V tomto „tandemu“ vznikly ještě drobnější publikace o Antonínu Bláhovi, Josefu Alexandru Malátovi a manželech Marii a Františku Kalkusových (první dvě jména patří k Humpolci, manželé Kalkusovi k Pelhřimovu.) Je připraveno vyprávění o Václavu Maršálovi, zakladateli Dělnické besedy v Humpolci, hotov je i rukopis o slavném kalištském rodáku Gustavu Mahlerovi.

Když se před šedesáti pěti lety 19. srpna František Brzoň (alias Petr Kamenický či Dalibor Brodský) v rodině humpoleckého mistra kameníka, později ředitele známých slavníčských lomů, narodil, nemohl nikdo tušit, jakým přínosem bude v pozdějších, především pak posledních letech jméno Brzoň pro Humpolec. Absolvent humpoleckého reálného gymnázia, sochařsko-kamenické hořické průmyslovky a státního učitelského ústavu v Praze se po nástavbě na brněnské pedagogické fakultě stal nakonec učitelem.

Léta působil v Lipnici nad Sázkou a Havlíčkově Brodě, ke konci

své učitelské dráhy v Humpolci, kam ho přitahovalo především přátelství s Jiřím Rychetským a možnost spolupráce na poli beletristicko-historické, dovršené nyní již po odchodu obou autorů z aktivní služby, rukopisem Mahlera.

Pokud se týká publicistiky, píše František Brzoň své příspěvky především pro regionální časopisy, především pro *Nástup*. Své verše pak nejčastěji publikuje v periodiku *Humpolecký zpravodaj*. Je neúnavným účastníkem řady literárních soutěží, mimo Haškovu Lipnici, Proseč Terézy Novákové (4x přední umístění) i soutěží k různým příležitostem (sté výročí narození dr. A. Hrdličky, výročí osvobození a VRSR) a především pak soutěží ministerstva školství s brannou tematikou. Účastnil se celkem osmi ročníků, z nichž si vždy odnesl nějaké vítězství, osmkrát v okrese, osmkrát v kraji, v národním kole obsadil dvakrát 1. místo, třikrát 2. místo, dvakrát 3. místo a jednou čestné uznání.

Do oblasti jeho tvorby patří i písňové texty (jeho „Manifest děti“ nahrál bratislavský rozhlas) a povídky a dramatické práce. „Těžkotonážníkem“ humoru a satiry se stal laureátem Haškovy Lipnice v roce 1964. Dramatickou práci „Volá vás Alkumit“ se stal laureátem Šrámkovy Sobotky 1970, v roce 1979 získal druhou cenu KNV a nakladatelství Růže v literární soutěži k 35. výročí osvobození, v roce 1982 uznání JEKNV za dosavadní publicistickou činnost.

Samozřejmě řada prací zůstává zatím v rukopisech.

Humpolecký MěstNV mu vydal v roce jeho šedesátin básnickou sbírku *Na struně D*. V poslední době zkusil Fr. Brzoň spolupracovat se svou manželkou Milenou, učitelkou z Bavorova, a je nutno říci, že úspěšně, i když nejde pochopitelně o díla formátu Mahlera nebo Hrdličky. Jejich povídka pro dětské čtenáře „Tajemství hradní chodby“ se dostala v Proseči Terézy Novákové do finále a jejich loutková divadelní hra „Paseka v plamenech“ bude realizována loutkovým souborem Zálesí při SKP Humpolec na podzim letošního roku.

Co přát Františku Brzoňovi k jubileu? Zdraví, hodně dalších tvářících nápadů, ale především ono stále pro něho typické umění jasně žít i ve věku, v němž přece jen trochu toho stříbrného chladu vane, jak sám přiznává v jedné své básni.

LIBUŠE PAMĚTNICKÁ

Nástup č. 32, 4. 8. 1988

Mahlerovská expozice přináší plody

Když byla před půlročním rokem v Muzeu Aleše Hrdličky v Humpolci otevřena muzejní expozice „Gustav Mahler a my“ vědělo se pouze, že je to první trvalá expozice toho druhu na světě, že je zaměřena především na vazby tohoto světově proslulého hudebníka k Čechům, k české kultuře, k Vysočině a že obsahuje fakta a dokumenty dosud nikde nezveřejněné. Tyto skutečnosti a dále nebývalý růst obliby Mahlerovy hudby po celém světě přivádějí nyní do humpoleckého muzea stále více návštěvníků ze všech koutů světa. Nedávno to byli hosté Pražského jara, nyní skupiny ctitelů z Holandska, jejichž zájezdy dokonce organizuje cestovní kancelář Marca Pola z Amsterdamu.

Humpolecké muzeum přivítalo již desítky návštěvníků z této sympatické „země tulipánů“. Všichni si se zaujetím prohlédli expozici o hudebním géntovi, který i u nich bývá častým hostem. Nejslavnější holandský symfonický orchestr „Concertgebouworkest Amsterdam“

páří již od dob G. Mahlera k největším propagátorům jeho hudby, právě tak jako jeho světově proslulí dirigenti Wilmgelberg a Bern Hatting.

Před nějakým časem navštívil mahlerovskou expozici i Tony Rous, hráč prvních houslí z amsterodamského Concertgebouworkestu. Jaké bylo jeho překvapení a jakou radost dával najevo, když daleko od Amsterdamu, v malém Humpolci nalezl fotografii svého orchestru, právě uvádějího 3. symfonii G. Mahlera pro vysílání Eurovise. Neří proto divu, že nyní o prázdninách přijel opět, a to již s rodinou, aby se prošel i po stopách G. Mahlera v okolí města. A protože je českého původu, stává se z něho i propagátor Mahlerovy hudby, i jeho rodného kraje v holandském tisku.

Do Humpolce přijeli i hosté z Anglie, kameramani japonské televize a další. Clánky o „Mahlerově muzeu“ se objevují v zahraničním tisku, nedávno např. v Neue Zeit (berlínský deník CDU). Právě v

těchto dnech měla v Londýně premiéru symfonie „Českomoravská vysočina“ od anglického skladatele Davida Mawthrese, kterého inspirovala návštěva a příroda Mahlerova rodného kraje. Muzeum dostává mahlerovskou literaturu, vydávky a nahrávky. To vše svědčí o tom, že dobrá věc propagující naši kulturu v zahraničí se podařila.

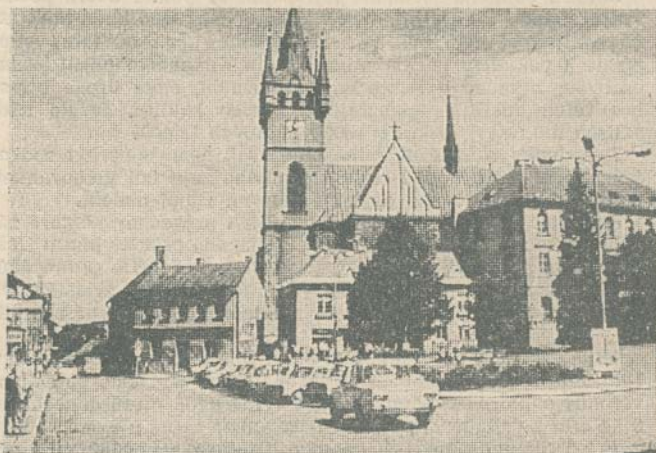
Při budování vlastní muzejní expozice se již nepodařilo stihnout vydání příslušného katalogu — Průvodce expozicí. Neustále připomínky návštěvníků, že si nemohou nic odnést, jsme řešili prodejem fotografií busty Gustava Mahlera od zasloužilého umělce Milana Knoblocha. To ale není trvalé řešení.

Proto se muzeum dr. A. Hrdličky rozhodlo požádat Český hudební fond, jako spoluzřizovatele expozice, o opětné sdružení finančních prostředků, tentokrát na vydání PRŮVODCE EXPOZICÍ G. MAHLER A MY a tento návrh byl také ČHF přijat.

Několik údajů o připravovaném Průvodci: Text bude český a německý, 6 barevných a 3 černobílé fotografie, 15 tisíc výtisků, 16 stran textu. Úvodní slovo připravil národní umělec Václav Neuman: „Každé setkání s Mahlerovou hudbou nám znovu připomene, že v tomto kraji se narodil hudebník, jehož hudba promlouvá ke svým posluchačům nejsoudobější řečí. Humpolečtí to dobře vědí. Stále novými činy upozorňují na svého slavného rodáka. My hudebníci jim za tuto vytrvalou práci upřímně děkujeme.“ Šéfdirigent České filharmonie a předseda Čs. společnosti G. Mahlera nár. umělec V. Neumann je, jak je vidět i z několika jeho vět, velkým příznivcem naší mahlerovské expozice i lidí, kteří se jí věnují.

Výtvarný návrh PRŮVODCE připravil Petr Hrach a text sestavil autor scénáře expozice Jiří Rychetský. Vydání Průvodce zajišťuje Tiskařská, ediční, propagační služba, podnik místního hospodářství hlavního města Prahy (TEPS).

JÍŘI RYCHETSKÝ

S Humpolcem, který se na naší fotografii představuje vzácnou historickou památkou, gotickým chrámem sv. Mikuláše ze 13. století, je spjato nejen jméno antropologa dr. Aleše Hrdličky, jednoho z tvůrců českého avantgardního divadla Jindřicha Honzla, ale také se jménem génia světové hudby Gustava Mahlera, který se narodil v nedalekých Kalíštech.

Text: Lép, foto: Jan Rothbauer

na'skup č. 14, 31. 3. 88

Z JEDNÁNÍ HUMPOLECKÝCH KOMUNISTŮ

Zdůrazněn význam ideologické práce

HUMPOLEC — V sobotu 26. března se shromáždili humpolečtí komunisté v dopoledních hodinách v kolébce dělnického hnutí v hostinci na Kuchařově, aby zhodnotili, jak se jim dařilo naplňovat usnesení XVII. sjezdu KSČ v podmínkách města. Jednání se zúčastnila delegace JKV KSČ vedená členem předsednictva krajského výboru strany Milanem Šmídem a delegace OV KSČ vedená tajemníkem pro průmysl okresního výboru strany Františkem Jaklem, jejímž členem byl též místopředseda okresního národního výboru Jan Říha. Konferenci přišli pozdravit jiskry a pionýři obou základních škol a zástupci Socialistického svazu mládeže.

Zprávu o činnosti městské stranické organizace přednesl její předseda Jaroslav Palán. Mimořádnou pozornost věnoval ve zprávě především plnění volebního programu Národní fronty, činnosti organizací Národní fronty a podílem komunistů na této činnosti a v ideologické práci. S uspokojením konstatoval, že se za široké účasti občanů dařilo plnit náročné úkoly zařazené do volebního programu. Vyslovil též přesvědčení, že se podaří uskutečnit i tolik potřebnou výstavbu sdruženého klubu pracujících ROH, rekonstrukci Spolkového domu, výstavbu dětské polikliniky, stejně tak jako některé důležité doplňky v oblasti tělesné výchovy a sportu (přichlazovaná ledová plocha, bazén s teplou vodou a rekonstrukce přetlakové haly). Při hodnocení práce organizací Národní fronty vyzvedl soudruh Palán zvláště ty, které se ve velké míře věnují práci s mládeží. Na prvním místě to byla tělovýchovná jednota Jiskra Humpolec, Svazarm, organizace rybářského a včelařského svazu a Českého svazu požární ochrany.

Rozsáhlá byla ta část zprávy, kde se hovořilo o ideologické práci. Zazněla slova kritiky ke stranickému vzdělávání, jak po stránce organizační, tak i po stránce jeho nedostatečného dopadu na myšlení lidí. Obdobným způsobem bylo hovořeno i o agitační práci mezi bezpartijními. Kladně byla hodnocena práce místních škol. Méně spokojenosti zaznělo při hodnocení stavu školních budov, zvláště budovy v Husově ulici, ale i střechy nedávno opravené budovy v Hálkově ulici. Také rozmístění závkových domovů středního odborného učiliště obchod-

ního není v souladu s potřebami školy. Nedostatečné jsou i možnosti kulturního využití žáků a studentů.

Zprávu městské kontrolní a revizní komise přednesl její předseda Otto Říha. Zprávy soudruha Palána a soudruh a Říhy se staly podnětem k bohaté diskusi, v níž vystoupilo 14 delegátů a hostů. Z hostů vystoupil i člen předsednictva JKV KSČ, který podstatnou část svého vystoupení věnoval otázkám souvisejícím s přestavbou národního hospodářství a vše dokladoval na podmínkách humpoleckých podniků a závodů — konkrétně na národním podniku Českomoravský len a na Okresním stavebním podniku. Zdůraznil fakt, že v nastávajícím období budou mzdy pracujících odvislé skutečně od plnění hospodářských úkolů. Podniky budou všechny výdaje platit ze svých příjmů. Avšak nejen to, budou muset odvádět daně do státní pokladny, abychom mohli zajistit naše školství, zdravotnictví a další bezplatné služby. Dále hovořil soudruh Šmíd o reorganizaci řízení. Touto reorganizací dojde ke snížení počtu administrativních pracovníků o 40 tisíc. Byl to skutečně zasvěcený výklad všech otázek týkajících se přestavby. A byla zde i kritika na to, že nedovedeme reagovat na nesprávné názory lidí, že trpíme poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, že lidé neposlouchají, nedodrží pracovní dobu atd. A na nás všech — především na komunistech — je, abychom se s těmito problémy vyrovnali.

Po vystoupení s. Šmída proběhly volby do nového městského výboru KSČ a bylo schváleno usnesení. Předsedou MěTV KSČ v Humpolci byl zvolen Jaroslav Palán, předsedou městské kontrolní a revizní komise Otto Říha. Závěr jednání městské konference provedl tajemník pro průmysl OV KSČ František Jakl. Kromě jiného podtrhl ve svém vystoupení tři hlavní úkoly strany v současném období, a to zkvalitnění ideově výchovné práce, zkvalitnění kádrové práce a uplatňování a zkvalitňování práva kontroly. Internacionálovou bylo rokování humpoleckých komunistů zakončeno.

ANT. PUSTINA

místopředseda MěTV KSČ Humpolec

č. 14

31. 3. 88

Doklad k dílu XVI., strana 212, 203, 204 a 247, 248 Příloha číslo: 4

Nástup č. 21, a č. 38 k 15. 9. 1988

Skončil Honzlův Humpolec 1988

Program 21. ročníku divadelní přehlídky Honzlův Humpolec byl rozdělen do čtyř dnů. 2. května jej slavnostně zahájil z pověření školské a kulturní komise MěstNV její člen Jiří Rychetský. Uvítal všechny soubory, patronátní závody i diváky. Omluvil fakt, že je bohužel vítá v mimořádně nepříznivých poměrech, způsobených uzavřením divadla ve Spolkovém domě z bezpečnostních důvodů, a pak se zamyslel nad samotným Jindřichem Honzlem, velkým humpoleckým rodákem, na jehož počest se festival koná, nad jeho dílem.

V zahajovacím představení vystoupil divadelní soubor J. K. Tyla z Počátek se hrou Otty Zelenky „Košík“. Zdánlivě jednoduchý děj byl doslova prošípován slovními hříčkami a situační komikou. Jinak nenáročnou komedii sehráli Počáteční svižně a obecenstvo se docela dobře bavilo.

3. květen byl zadán pro DS Tyl MěstKS Dačice. Do Humpolce přijel se známým muzikálem šedesátých let Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra Člověk z půdy. Bylo to představení solidní úrovně s velmi dobrou hudbou a zajímavě režijně postavené zkušeným Otakarem Tesafem.

Úspěch měla i pohádka Boženy Fixové Drak pro princeznu, kterou sehráli žirovničtí ochotníci. Vtipně napsaná a velmi dobře zahraná hra (10. května) měla největší návštěvnost.

Přehlídku uzavřel 11. května Divadelní soubor J. Honzla SKP Humpolec hrou Oscara Wildea Ideální manžel. O vystoupení Humpoleckých jsme již referovali v Nástupu po prvním uvedení. Snad jen krátce. Bylo to výborné představení, které vhodně udělalo tečku za celým festivalem. Dokázalo, že ochotnictví má své místo v socialistické kultuře, že Honzlův Humpolec přes všechny potíže by měl být svátkem všech divadelníků okresu. Škoda, že kompetentní činitelé jej letos ignorovali.

A jak rozhodla porota? Ta ve složení Zdeněk Vonásek, předseda okresního poradního sboru a režisér DS Rieger z Pelhřimova, Josef Slavík, inspektor kultury ONV v Pelhřimova, a Zdeňka Krčilová, metodička Okresního kulturního střediska v Pelhřimově — vyhlásila za vítěze přehlídky DS J. Honzla SKP Humpolec. Soubor získal i putovní pohár MěstNV v Humpolci.

Ostatní soubory byly oceněny čestným uznáním.

Ceny za herecké výkony pak získali Jaroslav Limburský z humpoleckého souboru a Otakar Tesař s Dačic. Byla to zasloužená ocenění.

Letošní Honzlův Humpolec zhlédlo 965 diváků, což je překvapivě velké číslo. Ovšem zásluhu na něm měli i malí diváci, kteří moc těkali Žirovnickým — pohádce Drak pro princeznu.

FRANTIŠEK BRZŇ

Celestátní soutěž o Cenu dr. Aleše Hrdličky 1988

Slavnostní plenární zasedání MěstNV v Humpolci dne 29. srpna t. r. skončilo předáním diplomů a přeml. vítězům již 14. ročníku této soutěže.

S vyhodnocením soutěže a s charakteristikou prací seznámil dr. Jan Jelínek, DrSc., předseda Čs. společnosti antropologické a předseda vědecké rady. V kategorii diplomových prací získala 1. cenu Henrieta Kajabová z Přírodovědecké fakulty UK Bratislava, 2. cenu Pavla Kasalová z pří. fakulty UK Praha a 3. cenu Zuzana Čermáková z pří. fakulty UK Bratislava.

V kategorii prací Studentské vědecké odborné činnosti převzal 1. cenu Petr Ševčík z lékařské fakulty UK Plzeň, 2. cenu Ot. Skála spolu s Vladanem Vondráčkem z lék. fakulty z UJEP Brno a 3. cenu Mir. Tůmová z lékař. fakulty UK Martin.

Za ocenění promluvil o praktickém využití výsledků své práce při léčení blokády páteře a obratlo-

vých kloubů Petr Ševčík z lékařské fakulty UK Plzeň.

Předseda MěstNV Jan Vondrák pak předal Pamětní Hrdličkovu medaili dvěma významným čs. antropologům na základě zdůvodnění Čs. společností antropologické při Čs. akademii věd, které přednesl její vědecký tajemník docent dr. Vl. Novotný, CSc.

Medaile převzali doc. dr. Luboš Vyhnaněk, CSc. z lék. fakulty UK Praha a dr. Mir. Blažerová, CSc., z Archivního ústavu ČSAV.

Na závěr slavnostního zasedání, kterého se zúčastnila vedoucí odboru kultury ONV V. Veselá a řada představitelů čs. antropologických pracovišť, vyslechli přítomní zajímavou přednášku dr. M. Černého, CSc., z lék. fakulty UP Olomouc ke 100. výročí antropologa, světového znalce Pygmejů a trpaslíků Pavla Sebesty. Tento vědec úzce spolupracoval s Alešem Hrdličkou a mnohé výpravy mohl uskutečnit jen díky Hrdličkově pomoci.

JIRI RYCHETSKÝ

č. 24, 9. 6. 1988

Náskup, č. 10, 13. 5. 1988

Nová antropologická expozice otevřena

V pátek 6. května byla v Muzeu dr. Aleše Hrdličky otevřena nová, mimořádně významná expozice, která nahradila původní, vzniklou kdysi před dvaceti roky. Významu nového kulturního zařízení odpovídala i slavnostní vernisáž. Ředitelka muzea Dr. H. Kostřicová na ní mohla přivítat dr. Jiřího Špěta, ředitele odboru muzeí min. kultury a několik známých čs. antropologů. Prof. dr. Jos. Klementa z Univerzity Palackého Olomouc výstavu zahájil a dr. Mir. Prokopec zajistil zasvěcený výklad pro první návštěvníky. Stranické a státní orgány zastupovali tajemník OV KSČ František Ježek, místopředseda ONV Jan Říha, předseda MV KSČ Jar. Palán a předs. MěNV Jan Vondrák.

Je třeba konstatovat, že nová expozice je vybudována na zcela jiné koncepci a plně se v ní zobrazuje i uplynulých dvacet let pokroku ve výstavnické a muzejnické praxi a současný stav světové vědy na tomto úseku. Návštěvník je veden od vzniku vesmíru ke vzniku života a člověka na Zemi, k poznání jeho biologických problémů se všemi souvislostmi, kterými se antropologie zabývá. Expozice končí výpovědí o díle a významu zakladatele světové moderní antropologie — o Aleši Hrdličkově.

Nové uspořádání uvítají zejména školní výpravy, pro které se humpolecké muzeum, s množstvím názorného materiálu včetně videa, stane výborným a názorným kursem o vývoji světa, hmoty, člověka a jeho budoucího vývoje. Již dnes je možno říci, že bude patřit i k nejmodernějším a velmi navštěvovaným a že přispěje ke zduaru III. Hrdličkova kongresu antropologů, který se v Humpolci uskuteční v příštím roce.

Scénáristou nové expozice je Jindřich Santar, odborným poradcem dr. M. Prokopec, DrSc., autorem výtvarného návrhu arch. Ivo Soukup a grafik ak. mal. J. Resl. Vyrobitel Propagační tvorba Praha.

JIRÍ RYCHETSKÝ

**Pražské jaro
a Gustav Mahler**

Podle programu pro hosty mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro se 27. května uskutečnil — letos již podruhé — zájezd zahraničních hostů, hudebníků a tiskových pracovníků do Mahlerova rodného kraje, spojený s prohlídkou jeho stálé expozice v muzeu v Humpolci.

Hudební odborníky z nejrůznějších zemí, které spojuje po celém světě rostoucí zájem o Mahlerovu hudbu, zaujaly především zdroje této hudby. Skupinu návštěvníků z Kanady zajímaly vztahy mladého Mahlera k židovství a katolictví, sovětské hosté připomínali návaznost Šostakovičovy hudby, z obdivu k Mahlerovi se vyznal host z daleké africké Zimbabwe, budapešťské Mahlerovo působení bedlivě v expozici sledovali hudebníci z MLR a hudebníci z Gewandhausorchestru z Lipska byli mile překvapeni, když našli i fotografii domu, kde Mahler začal komponovat svou I. symfonii. Zápisy v angličtině a ruštině svědčí o spokojenosti hostů.

Růst významu a obliby Mahlerovy hudby v současném světě dokumentuje i nedávný článek Rudého práva „Meteorit Pražského jara“. Hovoří o velmi úspěšném vystoupení teprve pětáctiletého Riccardo Chailly, šéfdirigenta amsterodamského Concertgebouworkestru, který je již dnes považován za současnou hvězdu evropských orchestrů a za nejpravděpodobnějšího nástupce Herberta Karajana.

Na dotazy redaktorky Rudého práva mj. uvedl: „Chystám se ke své první nahrávce se Západoberlínským orchestrem, ke kompletu deseti mahlerovských symfonií.“ — „Kdybych se měl rozhodnout, co třeba nabídnout Praze a Pražskému jaru pro program svého eventuálního koncertu, byl by jím právě mahlerovský večer.“

JIRÍ RYCHETSKÝ

č. 20

13. 5. 88

č. 24

9. 6. 88

Nádup č. 41, 6. 10. 1988

»Náš« malíř - Jiří Mádlo

Akademický malíř Jiří Mádlo, i když narozen 13. 3. 1934 v Lovosicích, patří Vysočině — Pelhřimovským. Prožil zde své dětství, středoškolské studie a je k Pelhřimovu trvale připoután.

Malířství studoval na Akademii výtvarných umění v Praze u prof. Vlastimila Rady a prof. Vladimíra Silovského, kde absolvoval v roce 1958. Za 30 let ukázal svou tvůrčí potenci na celé stovce výstav. Vystavuje nejen doma, ale jeho obrazy viděli i v Moskvě, Varšavě, Berlíně, Budapešti a dalších evropských městech. V současnosti patří mezi naše přední výtvarníky.

O tom se mohl přesvědčit Humpolečtí na jeho výstavě obrazů, kreseb i grafiky v obou výstavních sálech Muzea Dr. Aleše Hrdličky.

Mádlův výtvarný rejstřík je opravdu bohatý: je malířem portrétistou, krajinářem. Dovede však vytvořit i kouzelná zátiší s ovocem, květinami, s obyčejnými věcmi posvěcenými prací lidských rukou. Je i grafickou osobností mistrně zvládající celou škálu grafických technik od klasického

dřevořezu, přes litografii až k technice nejnovější — serigrafii.

Jiří Mádlo je vynikajícím portrétistou. Jeho mistrné kresby starých lidí vyjadřují celou svou kompozicí život a lopotu. Spolu s výrazem tváře tu hrají další významnou roli detailně propracované ruce portrétovaného. Nejtěžší pro malíře je portrét dětský. V něm však dosáhl Jiří Mádlo mistrovství. Dětský portrét si nás podmaňuje, sleduje nás a mnohdy nás provází i z výstavní síně jako mimořádně silná vzpomínka.

Mádlo — krajinář. I zde se snaží dobrot podstaty — duše krajiny. Tvoří a dokáže vytvořit dílo z prosté partitury krajiny. Stojíme před jeho obrazy okouzlení. Zní v nás barevná hudba našeho kraje...

Na vernisáži humpolecké výstavy řekl ing. Mirko Hrabě: „Ať se malíř Jiří Mádlo dál vrací na naši Vysočinu, ať nám co nejčastěji předkládá výsledky svého usilování na plátnech obrazů či listech grafiky. Ať nás jeho malířské umění učí se dívat a vnímat i prociťovat krásu i těch nejprostších

zákontů a vážit si jí. Ať jde dál svou osobitou cestou, věrný svému přesvědčení i malířskému krédu. Protože jen pracovitost přináší výsledky, jen poctivému a upřímnému člověku můžeme věřit, jen osobnost v umění může zanechat odkaz!“

Výstava obrazů, kreseb a grafiky Jiřího Mádla v Humpolci potrvá do 26. října 1988. Nezapomněte ji navštívit.

FRÁNTIŠEK BRZŇ

C. 41
6. 10.

zářij. č. 35, 25.8.1988

Ve dnech 19.–21. srpna proběhlo na kolbišti na Dusilově v Humpolci finále jezdeckých a vozatajských soutěží o Zlatou podkovu Zemědělských novin, kterého se zúčastnili nejlepší jezdci a koně z celé Československé socialistické republiky. V pátek 19. srpna probíhaly drezurní zkoušky na třech obdélnících. Terénní zkoušky sedlové pokračovaly i v sobotu 20. srpna. V sobotu však proběhl také maraton dvojspřeží a čtyřspřeží na tradiční trati Rozkoš, Dubí, Kamenice, Plačkov a Vilémov, který se skutečně nebývalým zájmem sledovalo velké množství diváků. Však se také bylo načítávat, zvláště na úsecích, kde museli jezdci se svými spřeženími překonávat pískoviště a vodní tok, o čemž nás přesvěd-

lou společnost. Oslavou skromné, užitečné práce lidí pracujících v zemědělsko-potravinářském komplexu, kteří patří ke stabilizujícím činitelům našeho národního hospodářství. I tento komplex čeká přestavba. I na tomto úseku se zcela zákonitě dostaví problémy a překážky. Ty jsou však od toho, abychom je překonávali, abychom hospodařili lépe, aby výsledek naší práce byl lepší, abychom více šetřili – pochopitelně na správném místě. K tomu, abychom mohli uskutečnit přestavbu, abychom se mohli radovat z výsledků práce, k tomu je v první řadě potřeba zajistit světový mír, a proto všichni vítáme odzbrojovací návrhy SSSR a dalších států světové socialistické soustavy. Na závěr svého vystoupení poděkoval sou-

Finále Zlaté podkovy

čily i záběry naší televize. Vítězem této náročné soutěže se stal v kategorii dvojspřeží Josef Drábek ze Státního statku Rosice u Brna a v kategorii čtyřspřeží Tomáš Barták z Nětolic.

Vlastní parkurové a vozatajské soutěže o Zlatou a stříbrnou podkovu probíhaly po celou neděli a vyvrcholily v odpoledních hodinách. Odpolednímu programu předcházela průvod jezdců a vozatajců městem, spojený s nástupem na Horním náměstí a s hlášením vedoucího jezdce soudruha Kubišty předsedovi městského národního výboru Janu Vondrákovi. Soudruh Vondrák přivítal shromážděné občany, účastníky soutěží, delegaci okresních orgánů, v jejímž čele byl vedoucí tajemník OV KSČ Miroslav Šteflíček, a předal slovo zástupci redakce Zemědělských novin soudruhu Antonínu Slovákovi.

Soudruh Slovák poděkoval všem, kdo se podíleli na přípravě této významné celostátní soutěže, které se zúčastňují nejlepší z nejlepších jezdců a vozatajů z celé republiky, kteří prošli semifinálovými boji v Tatarské Lomnici, Janově či Lošticích. Zdůraznil skutečnost, že letošní finále Zlaté podkovy v Humpolci je současně malou oslavou obětavé práce těch pracovníků na úseku zemědělství, kteří v bitvě o sklizeň bohaté úrody získávají hodnoty pro ce-

druh Slovák ještě jednou všem, kdo umožnili svou prací konání Zlaté podkovy, divákům popřeli pěkné sportovní zážitky a jezdci a vozatajům hodně úspěchů v soutěžích, aby jim koně, takřkajíc, šli. Po jeho projevu následovala přehlídka účastníků soutěží, při které se tisícům diváků představilo 107 koní s jednotlivými jezdci i s krojovanými posádkami dvoj i čtyřspřeží. V odpoledních hodinách po slavnostním nástupu na kolbišti se rozhodovalo o trofejích nejcennějších. V hlavní soutěži všestrannosti stupně L vyhrál Kusý ze Svitav na koni Baletka.

Součástí finále Zlaté podkovy byla i celá řada zdařilých kulturních akcí. Pro dospívající mládež byla připravena diskotéka a taneční zábava, pro širokou veřejnost promenádní koncert na Horním náměstí, vystoupení skupiny historického šermu, taneční vystoupení žáků Střední zemědělské školy z Humpolce, ve výstavní síni muzea byla otevřena výstava akademické malířky Marie Zúnové, v salonku hotelu Rekrea vystavoval humpolecký Josef Sztacho. Program skutečně bohatý. A protože se i počasí po sobotních přeháňkách umoudřilo, odcházeli všichni účastníci finále Zlaté podkovy Zemědělských novin spokojeni do svých domovů.

ANTONÍN PUSTINA

*č. 35
25.8.88*

2 N roč. 4
č. 184
6. 8. 88

Zemědělské noviny, č. 184, 6. 8. 88, roč. 44

Stovka řešených problémů 333 hodin před startem finále ZP ZN

Podkova v prvním patře

HUMPOLEC SE PŘIPRAVUJE NA VYVRCHOLENÍ 23. ROČNIKU

Podkova se skutečně přestěhovala do prvního patra. Na náměstí, přesněji Horním náměstí města Humpolce, stojí hotel Rekrea, figurující víceméně na všech barevných pohlednicích z tohoto hezkého místa Vysočiny. Rekrea se na sklonku týdne na večer stala nejen místem rekreace rekreatantů, ale také dějištěm pracovního srazu organizačního výboru finále Zlaté podkovy Zemědělských novin. Bylo to 14 dní před skutečným startem finále XXIII. ročníku, třicetihodin před tím pravým propuknutím akce, která už dávno není jen a jen sportovní záležitostí.

U dlouhého stolu sálonku sedí šestnáct lidí. Zaměstnanci školního statku a střední zemědělské školy vedou co do počtu i míry jim svěřených úkolů, ale kromě nich zde zasedají a aktivně pracují další občané z Humpolce a okolí. Přítomen je také předseda Městského národního výboru František Vondrák, stejně jako ředitel statku Václav Merunka. Jednání řídí předseda tohoto

výboru, jinak statkový ekonom Ladislav Vrátný. Všem přítomným je bez rozdílu jejich funkcí a profesí společná jedna věc — Zlatá podkova ZN.

Zemědělské noviny č. 197, 22. 8. 1988, roč. 44

Čas zaplétání copánků

Letní úmor spláchnul sobotní dešť, který vydrbal i kostky na humpoleckém náměstí, nicméně už před půl osmou kroužily kolem měštanských budov s dominantou historické radnice oranžové myčky, aby před slavnostním defilé připravily historické prostory dýchající věkem na každoroční, ačkoli vždy jinak chutnající vyvrcholení dní s koňským ržáním.

Je před osmou a přípravy vrcholí i ve školním statku. Koně si navlékají sváteční smokinky, neboť ošetřovatelé mají v těch hodinách jediný cíl — pohrát si s nimi, aby byli ještě krásnější, než jsou. Řekněme, že ten čas je časem zaplétání copánků a dovednou úpravou „účesů“ na koňských hřívách.

Nikdo o téhle neděli nevydrží dlouho spát. Důvod je prostý, každý chce být zkrátka přítom. A čemu se také divit?! Zařímco 364 dnů v roce funí náměstím koně, kteří nejraději benzín, jen v tom jediném se rozeznívá symfonie ušlechtilých pohybů a ádupotu koňských kopyt, vzbuzující malou závrat a velkou touhu člověka po návratu k přírodě. Nejspíše bude rok od roku silnější, což je úvaha zakládající se na faktu, že rok od roku je humpolecké náměstí lidem jaksi těsnější...

Mají i veicí odepínají prostory historii prostoupeného náměstíčka a vyčkávají. Aby jim nebyla dlouhá chvíle, vyhrává dechovka a šermíři ukazují, jak se naši předci oháněli mečem a dobývali srdce spanilých panen. A barevný jím běží dál, nasvícený slunečnými paprsky a proušený květy. Před jedenáctou

dlažba na dolním konci náměstí rezonuje údery šitlých okovaných nohou, z napulirovaných ulic vyplouvají našňožené bryčky a kočáry a Humpolcem zase letí: „Už ty koně jdou...“ A jdou jako manekýnky od Diora, aniž by vynaložili astronomické cifry za kousek marnotratné parády, protože ji dostali do kolébky štědrě naděleno. Hnědáci, grošáci, vránici i bělouši se důstojně seřadili a pokojně vyčkávají, až paráda vyvrcholí... Až se lidské oči vynadívají, až Drahošlav Kubišta, zaskakující před dělní slávy za svého bratra Václava, jenž měl původně průvod vést, ale který raději zůstal ve stáji a pečoval o svého zraněného Gordona, předjede před tribunu a hlasem, z něhož se dá přece jen vyčíst kus trémy a nervozity, předá předsedovi národního výboru J. Ondrákovi a „šéfovi“ Zlaté podkovy čestné hlášení, než zazní povel: „Defilé krokem vchod.“ Vozatajové i jezdcí pobízejí čtyřnohé přátele k návratu do stáji a na kořbiště k dalšímu sportovnímu zápolení. Ve staccatu koňského pochodu se mimoděk vracejí slova z projevu A. Slovákova pověřeného vedením redakce Zemědělských novin: „Každý svobodný člověk chce žít pod mírovým nebem...“ a v myslích lidí jako blesk možná prolétne obraz válečných běsů, v nichž není čas na zaplétání copánků na koňských hřívách a život je vyhrazen pro zmar a umírání. Lidé i koně! A tím prudčeji zatouží přijít na humpolecké náměstí za rok znovu. Počítat se pod mírovým nebem do moudrých koňských očí, slyšet ržání a vzdát hold lidské práci. Z. PAVLIS

ČERNÍK ZLATÉ PODKOVY ŽN vyvrcholil během tří uplynulých dnů v Humpolci se na náměstí odvíjelo tradiční defilé jezdců i sracajů. (Foto B. Kostka)

*ZN roč 44 č. 197
22. 8. 88*

Zemědělské noviny č. 197, 22. 8. 1988, roč. 44

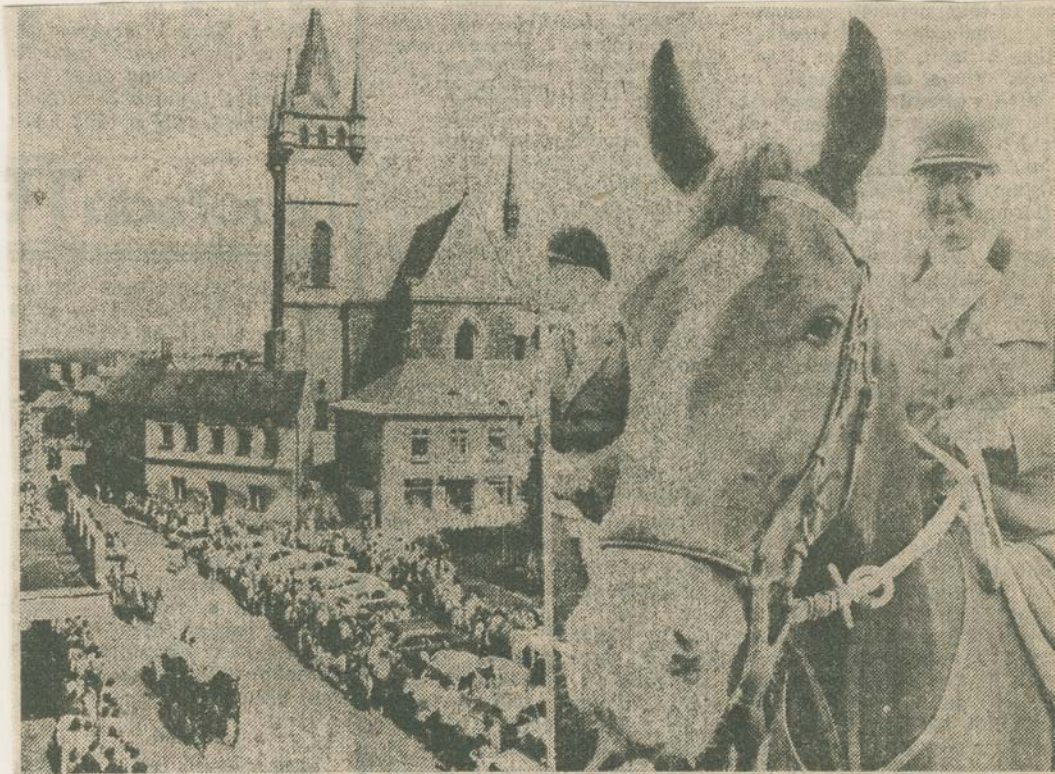
... poskytovat „humanitární pomoc“ afghánským uprchlíkům, dokud se budou nacházet na jeho území. V rozporu s ženevskou úmluvou se však na pákistánském území nacházejí také desítky vojenských výcvikových táborů afghánské opozice.

Balatonem

Ité několikiletá rozsáhlá akce na záchranu Balatonu přináší první výsledky.

Ve dvou sektorech jezera, východním a centrálním, dosahuje podle odborníků voda opět prvotřídní kvality; v třetí, západním sektoru není ještě pokrok tak znatelný. Bezprostřední nebezpečí, že Balaton začne rozkvétat řasami, je však zažehnáno. Nyní vědci řeší úkol, vytyčený maďarskou vládou: do roku 2000 dosáhnout, aby se celé jezero opět vrátilo k optimálnímu ekologickému stavu.

Co se dosud pro ozdravení Balatonu konkrétně udělalo? Byly například postaveny dva magistralní kolektory, jimiž 60 procent všech odpadních vod odtéká za hranice balatonského povodí. Jejich menší část, odváděná ještě do jezera, prochází tříjázvou čistotou: mechanickou, biologickou a chemickou. To je však jen přechodné opatření a připravuje se už stavba třetího magistralního kolektoru. Byly rovněž zlikvidovány nebo změněn výrobní profil přibřežních drůbežích farem; pověstné balatonské vinohrady začaly spotřebovávat o polovinu méně chemikálií — především v kapalné formě, která se dá injektovat hluboko do půdy. Jistě, zemědělské podniky utrpěly určité ztráty, tu si však...

• LETOŠNÍ 28. ROČNÍK KLATĚ PODKOVY ZN vyprchčil během tří uplynulých dnů v Humpolci. V nedělním dopolední se na náměstí odehrálo tradiční děje jezdů i orkářů. (Foto B. Kostka)

*ZN roč 44 č. 197
22. 8. 88*

Zemědělské noviny, roč. 44, č. 197, 22. 8. 1988

Již poosmnácté bojoval Z. Kusý o Zlatou podkovu, již počtvrté se radoval z vítězství

Držel se po celé tři dny stranou a jenom obletoval Baletku. Ve stáji by byl nejraději i spal, jenom aby mohl být svému koníčkovi nablízku, aby slyšel každé jeho ržání, aby mu snad mohli splnit i nejtajnější přání... Nikdo s ním příliš nepočítal, ale on věřil. Sobě, ale hlavně Baletce! Prošel s ní vítězně kvalifikací v Humburkách a vůbec se nenechal vyvést z míry pochybovačnými řečmi, že taková výhra snad ani nemá cenu, když startovali pouze dva jezdci... Pořádal kvalifikaci doma v Janově a Zdeněk Kusý s ní šel znovu na start. Aby všechny přesvědčil, že je dobrá, aby potvrdil, že v Humburkách nešlo vůbec o náhodu, aby dokázal, že už to dávno není klisna, která nedokáže přelést ani klacek...

„To o ní opravdu tvrdili! Začaly na ni jezdit děti, protože pro military byla Baletka odepšana. Nechtěla skákat, bála se překážek. Do krosu s ní nikdo nechtěl jít! A tak se stěhovala do České Třebové. Já jí ale věřil, a proto jsem si jí vzal od kamaráda zpátky k nám na statek. Znal jsem ji. Věděl jsem, co v ní je, a proto jsem si s ní dal práci. A ona se odměnila. V Humburkách i doma v Janově, kde jsme kvalifikace podkovy vyhráli. Ale nakonec i při humpoleckém finále.“

Vůbec není přehnané tvrdit, že patří k živým legendám či dokonce chodícímu inventáři Zlaté podkovy. Vždyť za posledních osmnáct let nevynechal zootechnik svitavského statku ani jediný ročník, vždyť od sedmdesátého roku se Zdeněk Kusý pravidelně objevuje na startu srpnového humpoleckého finále. A nejen objevuje... Za ta léta se výrazným způsobem zapsal i do historie podkovy!

„Je mně dvaatřicet a v podkově jsem snad opravdu něco dokázal. Právě jsem vyhrál hlavní soutěž, jednou jsem skončil druhý, jednou čtvrtý, takže bych už mohl toho rajtování kolem koní nechat a být spokojen. Vždyť komu se povedlo něco podobného? Kdo si z jině odvezl tři primáty? Kdo se dokázal pomalu dvacet let udržet mezi nejlepšími? Člověku to ale nedá... Proto mám u nás na Janovské jarmě nad hlavu, navlečím na povl jezdecký oděv, takže se musím

točit i kolem dětí a začínajících jezdců, radina mě moc neužije, ale na koníčky si čas najdu. Nedovedu si představit, že bych mohl žít bez nich, že bych přestal závodit, že bych se už nevyhoupl do sedla. I proto jsem si dal s Baletkou práci, i proto jsem dělal všechno pro to, abychom se do Humpolce kvalifikovali a tam všem ukázali. Pravda, na vítězství jsem ani ve snu nemyslel. Počítal jsem s umístěním do pátého místa, ale když měl koníček tak skvělé dny a když se šance nabízel, začal jsem doufat. Chtěl

NÁVRAT LEGENDY

je člověk starší, tím si každého úspěchu cení víc...“

Vyzkoušel snad všechno, co má s koňmi a ježděním jen něco společného. Vyučil se v Kladru-
bech, aby pak pět let jezdit v pražské Chuchli u trenérů Koloče a Havelky rovinové dostihy jako jezdec z povolání. Pak odešel s manželkou na Svitavsko za bytem a novým zaměstnáním, ale okamžitě i tam založil jezdecký oddíl. Začal připravovat koně pro military i skokové soutěže, vydával se po závodech, vyhrával... S Tornádem v jedenasedmdesátém i o rok později třeba Zlatou podkovu, s Dafně o rovný tučet let později rovněž, s Dantesem kraloval na celé řadě skokových soutěží doma i v zahraničí. Teď, 17 let po svém prvním humpoleckém primátu, triumfoval v podhří Vysociny opět s Baletkou!

„Za ta dlouhá léta prošla máma rukama řada skvělých koní... Takový Tornádo, s nímž jsem začínal, to byl nesmírně tvrdý kůň, který ohromně moc vydržel. Škoda, že se léta nedají vrátit a že ho nemám nyní, kdy jsem starší, ale také zkušenější. Určitě bych s ním v Humpolci vyhrál nejen dvakrát! Pak jsem měl Dantese, což byl zase úžasný skokan a já si s ním ohromně rozuměl. Okamžitě poznal, co od něho chci, kdy jsem na něho pyšný a kdy se naopak zlobím. Třel

v řadě byla Dafně, na mě také nenechám dopustit, čtvrtá je teď Baletka. Trochu nervózní, zato však ohromně pozorná a přitom i temperamentní klisna, pocházející z našeho vlastního chovu. Její nejsilnější stránkou je kros, ale umí i parkur a drezúru. Zvláště, když má takové dny, jako teď na sklanku týdně v Humpolci.“

Před letošním finále se věřilo jiným... Byl zde loňský vítěz Václav Kubišta z Humburk, ale úvodní drezúra mu příliš nevyšla a po krosu nakonec odstoupil ze soutěže. Jeho Gordon se zranil a nemohl pokračovat. Tipoval se i reprezentant Cipra, jenž nedávno startoval na kvalifikaci západoněmeckých jezdců v Achelschwangu, ale ani on se neprosadil. Na tratí sobotní terénní jízdy ztroskotal také tábořský Šubr v sedle Jilce. Baletka ovšem tančila k primátu jistě. V drezúře byla nejlepší, i když ve vyhrazeném čtvrtci 20x40 m právě suverénkou nebyvá, v krosu se nedopustila jediné chybičky, byť na „lavici“ měla trochu starosti. Došla ale nakonec do cíle s nulou a při nedělním parkuru pak svůj primát jen stvrdila.

„Military — neboli všestrannost, jak se dnes říká — má své zvláštní a neopakovatelné kouzlo. Mohu to tvrdit, protože v sedle jsem vyzkoušel opravdu všechno. Při military jsou na člověka i koně kladeny docela jiné nároky. Po tři dny jsou odkázáni jeden na druhého, kůň na člověka, člověk na koně! Žádná náhoda, žádné momentální vzepětí či krize tady neplatí. Je v ní všechno, i když samozřejmě moc a moc záleží na momentálním závodním stavu koně, na jeho připravenosti, na dispozicích a zkušenostech jezce. Proto také tvrdím, že v military je nejvíce spravedlnosti, proto jsem tak rád, že se mně opět podařilo vyhrát soutěž, která má své velké kouzlo a díky níž se u nás vlastně probudilo military k novému životu. Ukázal jsem, že ještě něco umím a že nejsem dědek do starého železa, Baletka stvrdila, že práce do ní vložená nebyla marná. I proto si letošního primátu z „podkovy“ centim vte, než všech tří předchozích dohromady!“

Zdeněk PAVLIS

21. 4. 88

22. 4. 88

1988

naklady č. 21, 25. 5. 1989

KULTURA

O JEDNĚ VELKÉ KULTURNÍ AKCI OKRESU

Jaký byl XXII. Honzlův Humpolec?

Tak tedy už dvaadvacátý! Toto velké číslo vlastně ukazuje, jakou má v Humpolci tradici tato akce. Letos měla být o to slavnostnější, že Jindřich Honzl, avantgardní divadelní teoretik, ředitel Národního divadla, humpolecký rodák, který se tu s divadlem poprvé setkal a po kterém má divadelní festival jméno, se 14. května před 95 lety narodil.

Bohužel slavnostnější nebyl. Na Honzla se zapomnělo. Snad, aby porovnáváním s předcházejícími ročníky nevzněl ten letošní jako smutný odlesk kdysi slavných ročníků.

— Kde ty loňské sněhy jsou. — mohli bychom prohlásit při vzpomínce na dřívější vyprodaný Spolkový dům s návštěvou kolem 600 osob při každém představení. Přišli diváci, přišli zástupci stranických a lidosprávních orgánů nejen města, ale i okresu a kraje, byl tu tisk, rozhlas i televize — zkrátka velká atmosféra divadelního světa.

A dnes? Spolkový dům je mimo provoz — jeho rekonstrukce asi začne, až budova úplně spadne. Odchodem z něj a přechodem do sálu SKP, budovy z roku 1914, nyní jediného místa, kde se odbyvá téměř celá humpolecká kultura, se zhroutil celá sláva festivalu.

V Tvorbě číslo 18 se objevil zajímavý třístránkový článek s názvem Experiment Pelhřimov? V něm si čelní funkcionáři nařikali nad nedostatkem peněz na kulturu. Objevila se tu však Žirovnice, kde celou sedmánu rozpočtu dávají na kulturu. A peníze mají. K tomu předseda MNV Žirovnice: „Máme tu různé závody a podniky i JZD. Tyto podniky využívají naše území, pracovní síly našich ob-

čanů, naše životní prostředí — musejí tedy platit. To by měla být všeobecně platná zásada, vztahující se jak k rozvoji města, tak k jeho ekologii a k sociálnímu a kulturnímu rozvoji.“

Pak článek vypráví o tom, jak si Žirovničtí ze zámků vytvořili krásný stánek kultury, který k návštěvě láká sám o sobě. Je totiž známo, že i prostředí vychovává. „A přesto musíme to brát tak, že lidé si na kulturu teprve zvykají,“ slyšeli jsme jak v Pelhřimově, tak v sympatické Žirovnici, — je dále v článku psáno.

V Humpolci si však lidé pomalu odvykají. Důkaz: právě ukončený HH. Prostředí naprosto nevhodné — nepohodlné židle, nezvýšené hlediště, takže nevidíte, špatná akustika, takže vzadu neslyšíte, jeviště malé, osvětlení primitivní — zkrátka ubohost. A v tomto prostředí se tedy odhýval Honzlův Humpolec. Divíte se, že v dřívějšího počtu se návštěva ztenčila na průměr šedesáti osob na představení? Ani představitelé nepřišli, a to ani místní (abych byl objektivní: festival zahájil několikrát formálními větami tajemník MěstNV a zakončil předseda kulturněškolské komise), natož z okresu či z kraje, tisk a rozhlas si našel atraktivnější akce a tak na výši zůstali jen divadelníci — ochotníci.

Celkem 5 souborů se snažilo, zrovna jako porota vedená zkušeným a odborně vzdělaným režisérem pelhřimovského Riegera — Zdeňkem Vonáskem, aby dokázali všem, že divadlo milují a že si festival zaslouží.

2. května jako první vystoupili Humpolečtí s Janovského „Je líbo cigaretu?“. Hra napsaná před více než 25 lety má stále divákovi co

řici, skoro bych řekl, že je to hra současná. V režii J. Narovce udělali humpolečtí ochotníci výborné představení a zaslouženě zvítězili. Dostali Cenu diváka.

3. května se přihlásili Budějovičtí: Volné kabaretní sdružení Dech strýčka Váni PKO. „Vždy s úsměvem“ mělo název jejich vystoupení. Bylo napsáno na motivy her Jiřího Voskovce a Jana Wericha s hudbou Jaroslava Ježka. A hned řekneme, že jejich vystoupení mělo říz a vtip a získalo další hlavní cenu HH. Cenu SKP Humpolec.

4. května sehrál Divadelní soubor SKP Sezimovo Ústí zajímavou inscenaci Vladimíra Strniska „Goldoniáda“. Byla to velká taškařice, někdy sice až na hranici vkusu, na kterou se však již cena nedostala. Dostal ji ale za režii hry René Vápeník.

10. května se v Humpolci představil Ochotnický kroužek MKS Horní Cerekev se Šamberkovým „Jedenácté přikázání“. Představil se jako snaživý soubor, který hrál, jak umí. Na umístění to však nestačilo.

11. května přehlídku uzavřela další skupina Divadelního souboru Jindřicha Honzla SKP Humpolec, tentokrát pod vedením Libuše Pavlovcové, s detektivní hrou humpoleckého rodáka „Smrt obchází Dianu“. Hra s téměř absurdním rozuzlením byla sehrána s vkusem a ve výborném hereckém podání všech účinkujících: L. Machyánové, M. Strádalové, dr. I. Kostřicové, M. Petrákové, J. Limburského, J. Hendrycha, ing. J. Havelky i M. Čecha, ze kterých pak porota vybrala oceněné za nejlepší herecký výkon. Získali je: J. Limburský, M. Strádalová, V. Bareš (Je líbo cigaretu?) — všichni z Humpolce a Aiena Bláhová ze Sezimov-

*naklady
25. 5.*

O JEDNĚ VELKÉ KULTURNÍ AKCI OKRESU

Jaký byl XXII. Honzlův Humpolec?

Tak tedy už dvaadvacátý! Toto velké číslo vlastně ukazuje, jakou má v Humpolci tradici tato akce. Letos měla být o to slavnostnější, že Jindřich Honzl, avantgardní divadelní teoretik, ředitel Národního divadla, humpolecký rodák, který se tu s divadlem poprvé setkal a po kterém má divadelní festival jméno, se 14. května před 95 lety narodil.

Bohužel slavnostnější nebyl. Na Honzla se zapomnělo. Snad, aby porovnáním s předcházejícími ročníky nevyzněl ten letošní jako smutný odlesk kdysi slavných ročníků.

— Kde ty loňské sněhy jsou, — mohli bychom prohlásit při vzpomínce na dřívější vyprodaný Spolkový dům s návštěvou kolem 600 osob při každém představení. Přišli diváci, přišli zástupci stranických a lidosprávních orgánů nejen města, ale i okresu a kraje, byl tu tisk, rozhlas i televize — zkrátka velká atmosféra divadelního světa.

A dnes? Spolkový dům je mimo provoz — jeho rekonstrukce asi začne, až budova úplně spadne. Odchodem z něj a přechodem do sálu SKP, budovy z roku 1914, nyní jediného místa, kde se odbývá téměř celá humpolecká kultura, se zhroutil celá sláva festivalu.

V Tvorbě číslo 18 se objevil zajímavý třístránkový článek s názvem Experiment Pelhřimov? V něm si čelní funkcionáři nařikali nad nedostatkem peněz na kulturu. Objevila se tu však Žirovnice, kde celou sedminu rozpočtu dávájí na kulturu. A peníze mají. K tomu předseda MNV Žirovnice: „Máme tu různé závody a podniky i JZD. Tyto podniky využívají naše území, pracovní síly našich ob-

čanů, naše životní prostředí — musejí tedy platit. To by měla být všeobecně platná zásada, vztahující se jak k rozvoji města, tak k jeho ekologii a k sociálnímu a kulturnímu rozvoji.“

Pak článek vypráví o tom, jak si Žirovničtí ze zámku vytvořili krásný stánek kultury, který k návštěvě láká sám o sobě. Je totiž známo, že i prostředí vychovává. „A přesto musíme to brát tak, že lidé si na kulturu teprve zvykají.“ slyšeli jsme jak v Pelhřimově, tak v sympatické Žirovnici.“ — je dále v článku psáno.

V Humpolci si však lidé pomalu odvykají. Důkaz: právě ukončený HH. Prostředí naprosto nevhodné — nepohodlné židle, nezvýšené hlediště, takže nevidíte, špatná akustika, takže vzadu neslyšíte, jeviště malé, osvětlení primitivní — zkrátka ubohost. A v tomto prostředí se tedy odbyval Honzlův Humpolec. Divíte se, že v dřívějšího počtu se návštěva ztenčila na průměr šedesáti osob na představení? Ani představitelé nepřišli, a to ani místní (abych byl objektivní: festival zahájil několik formálními větami tajemník MěstNV a zakončil předseda kulturněškolské komise), natož z okresu či z kraje, tisk a rozhlas si našel atraktivnější akce a tak na výši zůstali jen divadelníci — ochotníci.

Celkem 5 souborů se snažilo, zrovna jako porota vedená zkušeným a odborně vzdělaným režisérem pelhřimovského Riegera — Zdeňkem Vonáskem, aby dokázali všem, že divadlo milují a že si festival zaslouží.

2. května jako první vystoupili Humpolečtí s Janovského „Je libo cigaretu?“. Hra napsaná před více než 25 lety má stále divákovi co

řici, skoro bych řekl, že je to hra současná. V režii J. Narovce udělali humpolečtí ochotníci výborné představení a zaslouženě zvítězili. Dostali Cenu diváka.

3. května se přihlásili Budějovičtí; Volné kabaretní sdružení Dech strýčka Váni PKO „Vždy s úsměvem“ mělo název jejich vystoupení. Bylo napsáno na motivy her Jiřího Voskovce a Jana Wericha s hudbou Jaroslava Ježka. A hned řekneme, že jejich vystoupení mělo říz a vtip a získalo další hlavní cenu HH, Cenu SKP Humpolec.

4. května sehrál Divadelní soubor SKP Sezimovo Ústí zajímavou inscenaci Vladimíra Strniska „Goldoniáda“. Byla to velká taškařice, někdy sice až na hranici vkusu, na kterou se však již cena nedostala. Dostal ji ale za režii hry René Vápeník.

10. května se v Humpolci představil Ochotnický kroužek MKS Horní Cerekev se Šamberkovým „Jedenácté přikázání“. Představil se jako snaživý soubor, který hrál, jak umí. Na umístění to však nestačilo.

11. května přehlídku uzavřela další skupina Divadelního souboru Jindřicha Honzla SKP Humpolec, tentokrát pod vedením Libuše Pavlovcové, s detektivní hrou humpoleckého rodáka „Smrt obchází Dianu“. Hra s téměř absurdním rozuzlením byla sohrána s vkusem a ve výborném hereckém podání všech účinkujících: L. Machyánové, M. Strádalové, dr. I. Kostřicové, M. Petrákové, J. Limburského, J. Hendrycha, ing. J. Havelky i M. Čecha, ze kterých pak porota vybrala oceněné za nejlepší herecký výkon. Získali je: J. Limburský, M. Strádalová, V. Bareš (Je libo cigaretu?) — všichni z Humpolce a Alena Bláhová ze Sezimova Ústí.

Tak skončil tento divadelní festival. Co však udělat, aby se XXIII. Honzlův Humpolec vrátil zase ke svému dřívějšímu významu? Je tu několik alternativ. Inovovat jej, respektive než budovat vytvořeny podmínky, které by přivedly opět diváky do hlediště, přejít na soutěž monologů či dialogů, tak jako v prvních ročnících HH, za účasti hostů z našich nej přednějších scén a soutěž provést v jediném možném kulturním stánku v Humpolci — v novém kině či výstavní síni Dolního muzea. Nebo „něco“ udělat se stávajícím sálem SKP: zkvalitnit prostředí jak pro diváky, tak herce a znovu provést propagaci, hlavně u humpoleckých podniků. S nimi by bylo potřeba jednat i o zvýšení dotací pro SKP, který zápasí s nedostatkem peněz. Bylo by třeba mu zvýšit i finanční příspěvek od MěstNV, neboť je o studa, když nemůže sehnat finanční úhradu ani na vydání almanachu divadelních ochotníků, vynikajícího souboru se stejnou tradicí, který má brzo oslavit osminu tisíciletí své činnosti. Přitom v Humpolci ochotnická činnost stagnuje jako jinde, naopak se rozšiřuje a dokonce soubor bude mít tři skupiny. A to je jistě co říci!

Každopádně by se Humpolečtí, ale nejen oni, měli zamyslet nad touto velkou divadelní akcí a dát jí to, co potřebuje. Památka Jindřicha Honzla si to zaslouží.

E. 21
Mastný
25. 5. 89

nástup č. 16, 19. 4.

Návštěva ve světě dětské radosti

Viděli jste někdy zblízka dětské oči při loutkovém představení? Ten prožitek v dětských obličejích?

Měl jsem tu možnost dívat se na ně špehýrkou ze zákulisí a v ten okamžik jsem pocítil úžasnou vděčnost k lidem, kteří dokáží dětské oči rozzářit a tak mobilizovat.

Loutkový soubor při ZK Zálesí v Humpolci letos v březnu ukončil již svou 53. sezónu. Co se za těmi léty skrývá mi napověděla kronika, která je přímo vzorně vedena zapáleným loutkářem a duší souboru Vladimírem Hílou.

Dozvěděl jsem se, že od roku 1931 k současnosti bylo zahráno 258 různých her v 364 představeních pro 67 787 diváků. Dovedete si představit takový počet malých diváků? Z těch prvních jsou už dnes babičky a dědové, kteří chodí do sokolovny opět, tentokrát však se svými vnučky či pravnoučky.

V zákulisí jsem si vše okusil a osahal. Seděl jsem dole mezi herci-mluviči a podívoval jsem se jejich výkonům. Však tu hráli osvědčení herci či hlasy, patřící známým humpoleckým ochotníkům: Zdeňkovi Kopeckému, Jaroslavu Novákovi, Janovi Narovcovi, Růže Hůlové, Františku Zemkovi, Heleně Peškové, ing. Slavíkovi, Ondráčkovi i Vondráčkovi, i těm malým — Lence Slavíkové, Lauře Krejčové, Honzíkovi Brázdovi, Kordovské, Prokopovi.

Byl jsem nahoře i u vodičů a potěškával loutky. Řeknu vám, držet tu váhu v rukách celé dvě hodiny, to je docela pěkný vzpěračský výkon, což mi potvrdil i „vrchní vodič“ Vilda Pešek. Pak jsem ještě nahlédl do kuchyně zvukaře ing. Bohumila Hajčíara který tu zrovna mixoval orientální hudbu, jež provázela poslední představení této sezóny Simanovu Aladinovu lampu, kterou soubor zvítězil na V. krajské loutkářské přehlídce v Týně nad Vltavou. A světelné efekty? Ty umí kouzelně vytvořit Vláďa Hůla mladší. A pohádkovou scénu?

Po představení mě zavedl režisér V. Hůla do půdňiho prostoru, kde jsou dílny souboru. V nich se tvoří ty půvabné kulisy pod vedením zkušeného výtvarníka ing. Antonína Marka. Jsou tu též uskladněny i ty z předcházejících her a „občas po nich sáhneme, jako dnes město Bagdad“ dostávám informace.

Prolezli jsme celý depozitář a pak jsme po žebříku zase slezli do prostoru jeviště. To už bylo samozřejmě po hře, ovšem účinkující ještě seděli pohromadě a diskutovali o zdařilém představení, které ukončilo úspěšnou sezónu. Dnes tu byli na návštěvě i přátelé z Rolničky z Pelhřimova a všichni si vyměňovali své zkušenosti. Obdivoval jsem je všechny. Vždyť ti lidé za svou obětavou práci mají jen ty dětské rozzářené oči a potlesk těch malých dětských ruček.

„A to je ta největší odměna,“ říká za všechny principál Vladimír Hůla, „a stačí nám!“

A tak k té dětské odměně přikládám i dnešní řádky. Byl bych rád, kdyby potěšily všechny, kteří tak obětavě pracují v loutkářském souboru ZK Zálesí v Humpolci.

FRANTIŠEK BRZOŇ

V dílně výtvarníka ing. Marka se vytvářejí i kouzelné loutky. Co říkáte téhle hezké figurce?

č. 16
19. 4.

č. 16

19/4

První den jednání III. Hrdličkova antropologického kongresu zavítal mezi jeho účastníky předseda JĚKNV Miroslav Šenkýř. Na snímku rozmlouvá společně s tajemníkem OV KSČ Františkem Ježkem a předsedou ONV Vojtěchem Rásochou a představiteli Humpolce a předsedou čs. antropologické společnosti při ČSAV Janem Jelínkem (druhý zprava).

Foto: M. Marek

III. HRDLIČKŮV MEZINÁRODNÍ KONGRES ZAKONČEN

Stříbrná plaketa ČSAV městu Humpolci

Po slavnostním zahájení v Národním muzeu v Praze a po zasedání Evropské antropologické asociace v Humpolci, o kterém jsme již v Nástupu informovali, byl v pondělí zahájen v sále kina a přilehlých prostorách městského kulturního střediska vlastní vědecký kongres.

Přišli jej pozdravit mnozí oficiální hosté v čele s ing. Mir. Šenkýřem, předsedou JĚKNV, Fr. Ježkem, taj. OV KSČ, RSDr. Vojt. Rásochou, předsedou ONV a zástupci městských orgánů.

Předseda org. výboru kongresu doc. dr. Vl. Novotný mohl kongres zahájit radostným sdělením. Prezidium ČSAV ocenilo již 30letou spolupráci města Humpolce s čs. antropologií a udělilo městu Stříbrnou plaketu ČSAV za zásluhy o spojení vědy s praxí. Dr. Jan Jelínek, předseda Čs. společnosti antropologické, hovořil pak na téma Dr. Aleš Hrdlička, současná antropologie u nás i ve světě. Vedce z celého světa pak přivítal ing. Mir. Šenkýř, předs. JĚKNV a Jan Vondrák, předs. MěstNV Humpolce a oba popřáli zdar jednání kongresu. A pak již byla zahájena pracovní část.

V průběhu pondělí vystoupilo 48 účastníků. Večerní program byl vyplněn prohlídkou nové antropologické muzejní expozice, kterou

vedla ředitelka dr. I. Kostřicová. Všichni vysoce ocenili její modernost a význam především pro výuku a potřebu škol.

Druhý den kongresového jednání byl věnován růstu a vývoji dětí i dospělých a se svými příspěvky vystoupilo 46 odborníků. Současně probíhala v sále B vždy expozice pasterů (nových poznatků na nástěnkách) s diskusemi a v sále D byly promítány japonské a francouzské filmy s porodnickou tematikou. Den byl zakončen slavnostním zasedáním MěstNV, které bylo spojeno s předáváním Hrdličkových pamětních medailí.

V úvodu přednesl Jiří Rychetský dopis akademika Okladnikova, viceprezidenta Akademie věd SSSR, s vyznáním se lásky k Humpolci a k dr. Hrdličkovy, svému učiteli. Návrh na udělení medailí spolu s odůvodněním přednesl předseda Čs. společnosti antropologické dr. Jan Jelínek a medaile pak předával předseda MěstNV Jan Vondrák. Byly uděleny prof. dr. Pavao Rudanovi (Záhřeb - Jugoslávie), doc. dr. Vlad. Ferákovi (Bratislava - ČSSR), prof. dr. Gertr. Hauserové (Viedeň - Rakousko), předsedkyni Evropské antropologické asociace, dále dr. N. N. Miklaševská (Moskva - SSSR), dr. Jar. Gutwirthovi (Praha - ČSSR) a ing. Mir. Šenkýřovi, předs. JĚKNV. Jménem vyzname-

naných promluvila dr. N. N. Miklaševská z Moskvy. Poděkovala za poctu a svědčila se s tím, jak dr. Aleš Hrdlička ovlivnil její celoživotní práci.

Potom následoval kulturní program, v němž vystoupil národní umělec, člen opery Národního divadla, Václav Zítek, který za doprovodu prof. Pokorného připravil ukázky z operní evropské tvorby. To byla nejlepší tečka za slavnostním dnem.

Třetí den se kongres zabýval antropologií funkční a bylo předneseno 48 příspěvků. Ve 14 hodin byli pak noví držitelé medailí a další přední zahraniční antropologové přijati na radnici předsedou MěstNV Janem Vondrákem.

I tento den byl zakončen vysoce hodnocenou kulturní akcí. Ředitelka muzea dr. I. Kostřicová uvedla nejprve pěvecké vystoupení LSU za vedení J. Kunsche a potom Mahlerův večer. Záznamy předních světových hudebních interpretů spolu s prohlídkou první trvalé muzejní expozice na světě slovem doplnil Jiří Rychetský. Nadešení hosté opouštěli muzeum až po 23. hodině.

Čtvrteční jednání kongresu probíhalo opět ve všech sálech a bylo předneseno 39 referátů. Část účastníků si v době volna prohlédla některé místní závody. Konečně v 17 hodin byl III. Hrdličkův kongres oficiálně ukončen a ještě též večer se sešli jeho účastníci na „farewell party“, na večítku na rozloučenou, v pionýrském táboře s. p. Sukno v Mladých Břístích.

V pátek pak čekal ty účastníky, kteří nemuseli dříve odléhat, ještě zájezd po historických a antropologických zajímavostech jižních Čech.

RK

ka'skup č. 3

14. 9. 1989

E. 3

74/7

Hrdličkův mezinárodní kongres připraven

Až 3. září 1989 bude v Pantheonu Národního muzea v Praze kongres slavnostně zahájen a poté se všichni účastníci přemístí do Hrdličkova rodného Humpolce — stane se toto malé město na 6 dní hlavním městem antropologického světa.

Poprvé se tu konal kongres v roce 1969 ke 100. výročí narození A. Hrdličky za účasti 125 vědců ze 12 zemí. O deset let později se již sešlo 250 vědců z celého světa a nejméně stejná účast se očekává i letos. Hrdličkovo město si váží této pocty a chce dobře reprezentovat naši socialistickou vlast. Mnohé pro to bylo uděláno. Nová reinstalace Hrdličkova muzea patří k nejmodernějším v ČSSR. Pro hosty je připraven bohatý kulturní program a tradičně k vyvrcholení kongresu patří i udělování Pamětních medailí dr. A. Hrdličky nej přednějšími světovými antropology — hostům kongresu.

Již rok se schází přípravný výbor kongresu v Praze i v Humpolci a zajišťuje jeho zdárný průběh. Program, vědecké zaměření kongresu, přednášky, kolokvia, projekce odborných filmů, uveřejňování vědeckých sdělení (posters), symposia a pod., to vše již bylo dlouho předem zveřejněno. Slavnostní zahájení kongresu proběhne v neděli (3. 9. 1989) v Pantheonu Národního muzea v Praze a to pod záštitou předsedy vlády ČSR Fr. Pitry, předsedy ČSAV akademika J. Řimana, místopředsedy ČNR M. Vondrušky, min. školství ČSR J. Synkové a rektora Karlovy univerzity Z. Česky. Týž den je společný odjezd autokary do Humpolce, kde se ve večer v hotelu Rekrea také poprvé sejde výbor Evropské antropologické asociace.

V pondělí (4. 9. 89) v 8.30 hod. bude již v novém kině a sousedních sálech městského kulturního střediska zahájen vlastní vědecký program kongresu, přičemž první přednášky budou věnovány tematice „A. Hrdlička a současná antropologie“. Pracovní program trvá denně do 18 hod. V pondělí večer se uskuteční návštěva nové expozice v muzeu dr. A. Hrdličky. V úterý (5. 9. 89) se uskuteční v rámci kongresu samostatné symposium „Růst a vývoj dítěte a mládeže“ a večer pak slavnostní předání pamětních medailí dr. A. Hrdličky vynikajícím antropology a koncert sólisty Národního divadla v Praze, nár. umělce V. Zitka.

Na středu (6. 9. 89) se připravuje přijetí delegace kongresu na městské radnici a na večer je připravena pro účastníky kongresu návštěva síně Gustava Mahlera s kulturním programem. Ve čtvrtek (7. 9. 89) bude v 18 hod. ukončen vědecký program a večer bude následovat závěrečná recepce v přírodním prostředí.

V pátek (8. 9. 89) již jen pro zájemce je připravena celodenní exkurze do jižních Čech a návštěva expozice „Člověk před 1000 lety — antropologie starých Slovanů“ v Českých Budějovicích.

Veškeré jednání kongresu je tlumočeno do angličtiny, ruštiny a němčiny a doba referátu nepřekročí 8 minut. Pro doprovázející osoby a další účastníky kongresu je připraven společenský program s návštěvou podniků a exkursí do okolí.

JIRÍ RYCHETSKÝ

Pamětní medaile dr. A. Hrdličky (zast. um. M. Knobloch).

Foto: autor

Mašlap č. 34, 24. 8. 1989

24. 8. 89

Tisková konference ke III. Hrdličkovu kongresu

V budově Českého svazu novinářů v Pařížské ulici v Praze se ve čtvrtek 17. srpna dopoledne konala tisková konference ke III. Hrdličkovu kongresu antropologů, který se bude konat v prvních dnech září v Humpolci. Tiskové konference se zúčastnilo pětadvacet zástupců našich sdělovacích prostředků a členů Českého svazu novinářů. S přípravami na kongres, s jeho zaměřením a organizací je seznámil vědecký tajemník kongresu doc. dr. Vl. Novotný, CSc. Na otázky redaktorů dále odpovídali předseda MěstNV v Humpolci Jan Vondrák a historik Jiří Rychetský.

Zástupci tisku byli seznámeni s tradicemi Hrdličkových kongresů a dlouholetou spoluprací MěstNV Humpolec s ČSAV na tomto úseku.

V programu kongresu je 197 přednášek. Ty první budou tradičně věnovány tématu „Hrdlička a dnešní světová antropologie“, až konečně ty poslední přinesou nejčerstvější poznatky z posledních antropologických nálezů z Věstonic a jiných míst na světě. Vědci z celého světa budou srovnávat problémy současné mládeže ve svých zemích.

Dotazy novinářů se týkaly speciálních otázek současné antropologie, jak tato věda reaguje na současné problémy a jak bude na ně reagovat humpolecký kongres. Milé bylo setkání s redaktorkou Čs. rozhlasu Ladou Škaloudovou, která se služebně zúčastnila již obou předchozích kongresů. Během tiskové konference byly účastníkům rozdány podrobné tiskové materiály. JR

Mašlap č. 35, 31. 8. 1989

Č. 35

31/8 89

nářek č. 14, 6. 4. 1989

Akademik A. P. Okladnikov při přijetí hostů II. Hrdličkovy kongresu na radnici MěstNV v Humpolci.

Foto: Jiří Rychetský

Portrét dr. Aleše Hrdličky

Světový antropolog, rodák z Humpolce, jehož 120. výročí narození si 30. března připomněl kulturní svět, je znám svým vědeckým zdůvodněním jednotného původu lidstva. Vyvrátil nevědecké rasistické teze o nadřazených a podřazených rasách a národech a dal tím i základ k jednotě lidstva.

Jeho výzkumné práce ho nejednou zavedly na území SSSR a tam se navázala i bohatá vzájemná spolupráce a osobní přátelství se sovětskými antropology. Jedním z nich byl i pozdější akademik A. P. Okladnikov, viceprezident Akademie věd SSSR z Novosibirsku.

Není proto divu, že v okamžiku, kdy nacistické Německo napadlo SSSR, využil osobního přátelství s prezidentem USA F. D. Rooseveltem a intervenoval u něho za okamžitý vojenský zásah USA proti útočníkovi. Brzy na to moskevské Izvěstije otiskly 2. července 1941 tento článek:

Na obranu SSSR. Velvyslanectví SSSR ve Washingtonu obdrželo od známého amerického antropologa, kurátora Národního muzea USA Hrdličky toto oznámení: „Viděl jsem Vaši mládež, proto konečný výsledek Vašeho boje nezanechává ve mně pochyby. Proč však byla Vaši mládež i všemu ostatnímu lidu vnucena válka? Domnívám se, že útok na Sovětský svaz a mořské pirátství odrážejí rostoucí strach a zoufalství dravců, porušujících všechny zákony. Jen ničivá protisíla může na ně zapůsobit. Možná, že to už brzy pocítí.“

Když se v září 1979 konal v Humpolci II. Hrdličkův antropologický kongres, za velké účasti vědců ze zahraničí, početnou sovětskou delegaci vedl právě akademik A. P. Okladnikov. Nevynechal žádnou příležitost, tisk, rozhlas, rozhovory, přednášky, aby se nevyznal z obdivu a lásky ke svému učiteli, Aleši Hrdličkovi. V předmluvě ke knížce o dětství Aleše Hrdličky „Chlapec s arnykou“, autorů F. Brzoně a J. Rychetského napsal a vytvořil tento portrét Aleše

č. 14
6. 4.

Vaši mládeži a všemu ostatnímu lidu vnučená vůlka? Domnívám se, že útok na Sovětský svaz a mořské pirátství odrážejí rostoucí strach a zoufalství dravců, porušujících všechny zákony. Jen ničivá protisíla může na ně zapůsobit. Možná, že to už brzy pocítí."

Když se v září 1979 konal v Humpolci II. Hrdličkův antropologický kongres, za velké účasti vědců ze zahraničí, početnou sovětskou delegaci vedl právě akademik A. P. Okladnikov. Nevynechal žádnou příležitost, tisk, rozhlas, rozhovory, přednášky, aby se nevyznal z obdivu a lásky ke svému učiteli, Aleši Hrdličkovi. V předmluvě ke knížce o dětství Aleše Hrdličky „Chlapec s arnykou“, autorů F. Brzoně a J. Rychetského, napsal a vytvořil tento portrét Aleše Hrdličky:

Vážení čtenáři!

Destáváte do ruky knihu, která je sice nevelká rozsahem, ale bohatá myšlenkami a zážitky, která zapáleným a srdečným slovem vypráví o velkém vědci — antropologu Aleši Hrdličkovi.

Aleš Hrdlička zasvětil svůj život vědě o člověku. Žil a pracoval ve dvou stoletích: devatenáctém a dvacátém. Tato dvě století byla dobou velkých událostí ohromného významu pro celé lidstvo. A Aleš Hrdlička v nich nebyl jen pasivním pozorovatelem.

Knihou vypráví především o jeho dětství, o době, která byla pro nás „bílým místem“. Touto knihou je „bílé místo“ vymazáno z jeho životopisné mapy.

My jsme poznali Hrdličku již jako zralého člověka s vyhraněným světovým názorem vědce — humanisty. Byl přímo nabit množstvím poznatků a překvapoval nás přesností svých výzkumných metod. Dr. Hrdlička byl představitelem pokrokových vědeckých myšlenek, které prosazoval ve světové antropologii. Ale dříve než se stal světovým, musel projít mnohými životními zkouškami. A že jimi prošel úspěšně, za to děkoval morálním zásadám, které získal již v raném dětství.

Ze stránek knihy se dovídáme, že právě doba dětství v rodných Čechách Hrdličku formovala v charakterního člověka. Byla to rodina a znamenitá humpolecká škola, které mu vštípily životní principy (jak sám říkal), jež mu pomohly dosáhnout nejvyšších met.

Hrdlička byl světový vědec. Byl skutečný internacionalista, který věděl, kde je jeho místo. Dovedl nekompromisně potírat pseudovědu, ukázat zrůdnost fašismu. Hrdlička byl ale i vlastencem, věrným Čechem, který se nikdy neodrodil.

Vřele miloval ruský lid a sympatizoval s budováním nového sovětského socialistického státu. Jeho slovanství a láska k sovětským lidem se již začaly rodit tam, v malém městě v Čechách — v Humpolci.

Nedávno jsem byl v tom městě na II. Hrdličkově kongresu antropologů. Příjemně mě překvapilo a potěšilo, že po tolika letech (uplynulo 110 let od Hrdličkova narození) tu žijí lidé, kteří jsou podobní svému velkému spoluobčanu. Jsou to poctiví, pracovití a skromní lidé, znalí svých věcí, vážících si velkých synů svého národa.

nástup, roč. 39, č. 38, 21. 9. 1989

Při zahájení mezinárodního pracovního semináře o komplexním sledování přírodního prostředí vystoupila také zástupkyně UNEP dr. Boelcke.

Foto: Milan Kotrč

Mezinárodní jednání o životním prostředí v Humpolci

Ve dnech 11. až 15. září proběhl v Humpolci mezinárodní pracovní seminář o komplexním sledování přírodního prostředí – o integrovaném monitoringu. Realizoval se pod záštitou UNEP (United Nations Environment Programme) a RVHP, organizátorem byl Český hydrometeorologický ústav. Semináře se zúčastnilo celkem šedesát delegátů, z toho třicet sedm zahraničních – z Finska, Kanady, MLR, NDR, NSR, Švédska, PLR, USA, Velké Británie a ČSSR. Účastníci jednali ve třech sekcích – chemické, biologické a všeobecné – o možnostech sjednocení přístupů k monitorování všech složek přírodního prostředí v rámci existujících jednotlivých mezinárodních programů. Proto se semináře zúčastnili také zástupci UNEP, RVHP, EHK a WMO (Světová meteorologická organizace).

Účastníky přivítal v Humpol-

ci ředitel Českého hydrometeorologického ústavu ing. V. Richter, se zahajovacím projevem vystoupil ředitel odboru ministerstva lesního a vodního hospodářství a dřevařství ČSR ing. Trnka. Účastníky seznámil s charakteristikou pelhřimovského okresu místopředseda ONV Pelhřimov Jan Říha. Zahájení semináře se zúčastnil také tajemník OV KSČ F. Ježek.

V rámci pracovní činnosti navštívili účastníci jednání čs. regionální stanici GEMS v Košetčích, kde byli seznámeni se současnou pracovní náplní tohoto experimentálního pracoviště Českého meteorologického ústavu.

Na závěr odborníci přijali doporučení ze sekcí, kde jsou také konkrétní návrhy a ujednání o společném jednotném provádění některých sledování a poskytování základních informací.

ING. F. KOTT

*100. 3
E 38
21. 9. 8*

Pionýři pomáhají zachraňovat památky

Záslužný úkol vzali na sebe pionýři humpoleckých škol. V rámci své mimoškolní činnosti rozhodli se zachránit a pečovat o některé významné památky. Oddíl Delfinů 5. A třídy ZŠ Podhrad se svou vedoucí M. Červenkovou převzal péči o hrobku dr. Ant. Hlávky,

otce slavného mecenáše českého národního života a české kultury v 19. století a zakladatele Čs. akademie věd, arch. Jos. Hlávky.

Otec Hlávka byl v Humpolci okresním soudcem a slavný syn mu zde nechal zříditi hrobku se zaplacením hřbitovního místa „až do konce trvání hřbitova“. Bohužel, 150 let hrobku poznamenalo natolik, že byla celá zarostlá, k nepoznání. „Delfini“ vše vykopali, vyčistili, umyli a ještě mezi sebou vybrali na zakoupení kytice. Česká je za to děkovaný dopis a některé publikace od Nadace Jos. Hlávky, která spravuje dosud rozsáhlý její majetek u nás i v zahraničí.

Podobný úkol vzal na sebe oddíl Čtyřlístek 5. C z téže školy. Pionýři za vedení H. Baštyřové renovovali a osázeli květinami hrob nár. učitele Jana Slunička. V 1. pol. 19. století patřil k zakladatelům české národní školy, k autorům prvních českých učebnic a od roku 1849 vydával v Humpolci první český dětský časopis „Včelka“, který je vlastně předchůdcem dnešní Materiádušky, Ohničku, Slunička, ABS apod.

Historický kroužek ze ZŠ Hádkova ulice převzal zase jiný velmi náročný úkol. Pionýři za vedení uč. J. Hypšové, velmi úspěšné městské kronikářky, upravují a čistí židovský hřbitov, který bude součástí naučné stezky pod Orlikem.

Židovský hřbitov v Humpolci je 300 let starý a ve srovnání s jinými toho druhu je poměrně zachovalý. Reprezentační publikace pro cizince „Židovské hřbitovy v Čechách“, kterou vydalo Státní židovské muzeum, obsahuje i několik snímků zdejších velmi cenných náhrobků.

Podobnou záslužnou činností pionýřů naplňuje se i známá výchovná zásada, že bez pozitivního vztahu k minulosti nemůže vzniknout ani láska k domovu.

J. RYCHETSKÝ

nádup č. 40, 5. 10. 1989

Humpolec »metropolí antropologie«

Celodenní exkurzi po historických a antropologických památkách jižních Čech byl zakončen šestidenní mezinárodní kongres antropologů v Humpolci. Připomeňme některé jeho významné události a poznatky organizátorů. Jeho význam podtrhl fakt, že se konal pod záštitou předsedy vlády F. Pitry, předsedy ČSAV akademika J. Rimana, rektora Karlovy univerzity Z. Češky a dalších představitelů naší vědy, a že po dva dny se účastnili jeho jednání předseda KNV Mir. Senkýř, tajemník OV KSČ F. Ježek, předseda ONV Vojtěch Rásocha a další oficiální hosté. Udělení Stříbrné plakety ČSAV městu Humpolci za zásluhy o spojení vědy s praxí ocenilo více než třicetiletou spolupráci čs. antropologie a Humpolce.

Denně bylo předneseno 40–45 přednášek, ve vedlejších sálech byly promítány filmy, videa a dru-

hý největší sál byl věnován „nástěnkám – postř“, kde se objevovaly nové vědecké poznatky, zprávy, dokumentace, dotazy apod.

I pro laika přinesla kongresová jednání mnoho zajímavostí. Tak hned první den upoutaly pozornost vědecké údaje o nedávném kostrovém nálezu předvěkých lidí – lovců mamutů, který vzrušil antropologický svět. Šlo o trojhrob u Dolních Věstonic, odkrytý v souvislosti s budováním vodní nádrže pod Pálavskými vrchy. V trojhrobu se nacházely kostrové pozůstatky ženy, která vzhledem k úzké pánvi zřejmě prodělávala nenormální a bolestný porod, o čemž svědčí i kost z koňského žebra jako roubík v jejích ústech. Oba mladíci, ležící po jejím boku byli zabiti.

Laik se tu dozvěděl i o tendencích ve vývoji člověka. Jednoznačně se potvrzuje růst výšky i hmot-

nosti mládeže, přičemž děvčata se postupně vyrovnávají chlapcům. Vzrušená diskuse se ve sluchátkách ozývala ve všech jazycích po přednášce na téma, zda již nyní dosáhl člověk maximální výšky a čím je vlastně limitována. Poznatky z antropologických měření využívá naše obuvnická a oděvní výroba, ale ve srovnání se zahraničím často pokulháváme. Jistě upoutalo i zjištění, že vlivem dopravních prostředků a migrace vůbec roste vzdálenost bydliště snoubenců. V Jugoslávii činí dokonce průměr 80 km, což s sebou nese kladné důsledky, např. nedochází k chorobám z rodového zatížení. Zhodnocení výsledků kongresu patří samozřejmě antropologům, kteří také vydají sborník všech přednášek a poznatků.

Kongres se stal ale i důležitým místem porozumění mezi národy, a to nejen na půdě vědy. Jeho organizátoři připravili několik akcí, které výborně reprezentovaly náš stát. Tak především dokonalé organizační zabezpečení, úprava města a kongresových prostor a uhytování, vše bylo na úrovni. Ne náhodou byl také právě Humpolec vybrán pro zasedání Evropské antropologické asociace. Její členové měli již půl roku předem možnost volby z pěti navržených měst, většinou hlavních. Tradice Hrdličkových kongresů v Humpolci ale rozhodla.

JIRÍ RYCHETSKÝ

VELKÉ SHROMÁŽDĚNÍ OBČANŮ V HUMPOLCI

Počtvrté a navždy

Když v sobotu odpoledne s úderem druhé hodiny spustila dechovka na humpoleckém Tyršově náměstí první taktý Kmochova pochodu, naslouchalo pod deštníky několik set občanů. Po půlhodině bylo na náměstí i v přilehlých ulicích plno, a to zahájení slavnostního shromáždění u příležitosti znovupostavení sochy T. G. Masaryka mělo začít ve tři hodiny.

Tak se také stalo a zástupce Občanského fóra Jaroslav Vošický mohl přivítat na čtyři tisíce lidí, kteří ze všech stran obklopili třímetrovou bronzovou sochu prezidenta Osvoboditele na stejně vysokém žulovém podstavci, dílo sochaře Vincence Makovského vytvořené k prvnímu odhalení v roce 1939.

Hlavní projev přednesl z balkónu zemědělské školy poslední žijící pracovník Ústavu TGM ing. Otomar Havlín. Připomněl, že v dramatických osudech humpolecké sochy prvního prezidenta, která byla třikrát sundávána a nyní počtvrté instalována, se zrcadlí i osudy našeho národa procházejícího mnoha těžkostmi než jsme dospěli k této svobodným dnů. Pan Havlín přiblížil zcela fundovaně osobnost TGM, jeho státnický odkaz a na mnoha citátech dokumentovat filozofii prvního prezidenta, která je i nyní velmi aktuální. Jedinou chybou řečníka bylo, že délku svého projevu nepřizpůsobil drsnému počasí, a tak někteří z účastníků už dalšího programu nevyčkali. V něm například pan Vošický přečetl telegram prezidenta Václava Havla, který pozdravoval všechny účastníky shromáždění

a pro neodkladné pracovní záležitosti omluvil svoji neúčast. Současně s ním odeslal pozdrav poradce pana prezidenta pro kulturu doktor Oslzly a oznámil, že v červenci zavítá do Humpolce v souvislosti se 130. výročím narození rodáka z Kaliště, hudebního génia, G. Mahlera, jehož hudby je velkým významem. S povděkem přijalo shromáždění slova opata želivského Víta značil T. G. ho z nejmět národa a předzvěst te čeká. Ke slvíla i zástup sokoškoláků. Připomněla Humpolce n listopadu k právě poprv na znovupos

Poté za t ku, synku, pěveckého zaujali u se chlapci a d krojích a p ková přední Pamětnické řejujeme n stupce OF j ný tajemník

ředitel SZeŠ ing. M. Červený položili k soše kytice květů. Jaroslav Vošický symbolicky předal sochu předsedovi MěstNV: „Dovolte, pane předsedo, abych Vám jménem široké občanské veřejnosti sochu předal. Budeme všichni usilovat, aby pomník zůstal na tomto místě natrvalo.“ Dostalo se mu od J. Vondráka odpovědi: „Jsem přesvědčen, že tentokrát byl pomník pevně postaven a nikdo s ním už nikdy nehne...“ Shromáždění zakončila es. státní hymna.

M. MAREK
Humpolec 10. 3. 1990

načítan. č. 11, roč. 40, 15. 3. 1990 15/3

Na sobotním shromáždění přivítali Humpolečtí mnoho hostů. Pan Vošický (na snímku u mikrofonu) mohl uvést mimo jiné devadesátiletého pana Otakara Meda, který byl před více než 40 roky iniciátorem sbírky na pomník TGM, pozvání přijal signatář a mluvčí Charty 77 ing. J. Litomiský.

Foto: J. Štěrl

VELKÉ SHROMÁŽDĚNÍ OBČANŮ V HUMPOLCI

Počtvrté a navždy

Když v sobotu odpoledne s úderem druhé hodiny spustila dechovka na humpoleckém Tyršově náměstí první taktý Kmochova pochodu, naslouchalo pod deštníky několik set občanů. Po půlhodině bylo na náměstí i v přilehlých ulicích plno, a to zahájení slavnostního shromáždění u příležitosti znovupostavení sochy T. G. Masaryka mělo začít ve tři hodiny.

Tak se také stalo a zástupce Občanského fóra Jaroslav Vošický mohl přivítat na čtyři tisíce lidí, kteří ze všech stran obklopili třímetrovou bronzovou sochu prezidenta Osvoboditele na stejně vysokém žulovém podstavci, dílo sochaře Vincence Makovského vytvořené k prvnímu odhalení v roce 1939.

Hlavní projev přednesl z balkónu zemědělské školy poslední žijící pracovník Ústavu TGM ing. Otomar Havlín. Připomněl, že v dramatických osudech humpolecké sochy prvního prezidenta, která byla třikrát sundávána a nyní počtvrté instalována, se zrcadlí i osudy našeho národa procházejícího mnoha těžkostmi než jsme dospěli k těmto svobodným dnům. Pan Havlín přiblížil zcela fundovaně osobnost TGM, jeho státnický odkaz a na mnoha citátech dokumentovat filozofii prvního prezidenta, která je i nyní velmi aktuální. Jedinou chybou řečníka bylo, že délku svého projevu nepřizpůsobil drsnému počasí, a tak někteří z účastníků už dalšího programu nevyčkali. V něm například pan Vošický přečetl telegram prezidenta Václava Havla, který pozdravoval všechny účastníky shromáždění

a pro neodkladné pracovní záležitosti omluvil svoji neúčast. Současně s ním odeslal pozdrav poradce pana prezidenta pro kulturu doktor Oslizly a oznámil, že v červenci zavítá do Humpolce v souvislosti se 130. výročím narození rodáka z Kaletic, hudebního génia, G. Mahlera, jehož hudby je velkým významem. S povděkem přijalo shromáždění slova opata želivského Víta Tajovského, jenž označil T. G. Masaryka za jednoho z největších mužů našeho národa a odhalení sochy za předzvěst toho dobrého co nás čeká. Ke shromáždění promluvil i zástupkyně pražských vysokoškoláků Vladka Podhorská. Připomněla setkání občanů Humpolce na Tyršově náměstí v listopadu loňského roku, kde právě poprvé zazněl požadavek na znovupostavení sochy.

Poté za tónů písně Ach, synku, synku, v podání dětského pěveckého souboru Skřivánek, zaujali u sochy místo junáci s chlapci a děvčaty v horáckých krojích a paní Jarmila Neomýtková přednesla báseň Libuše Pamětnické Na uvítanou (zveřejňujeme na jiném místě). Zástupce OF ing. J. Fousek, čestný tajemník MěstNV J. Klap a

ředitel SZEŠ ing. M. Červený položili k soše kytice květů. Jaroslav Vošický symbolicky předal sochu předsedovi MěstNV: „Dovolte, pane předsedo, abych Vám jménem široké občanské veřejnosti sochu předal. Budeme všichni usilovat, aby pomník zůstal na tomto místě natrvalo.“ Dostalo se mu od J. Vondráka odpovědi: „Jsem přesvědčen, že tentokrát byl pomník pevně postaven a nikdo s ním už nikdy nehne...“ Shromáždění zakončila čs. státní hymna.

M. MAREK
Humpolec 10. 3. 1990

hářdup č. 11, roč. 40, 4
15. 3. 1990 E. 11
15/3

Slavnostní chvíle prožívali učitelé pelhřimovského gymnázia. Byli svědky odhalení busty T. G. Masaryka, sochaře Tomana, jež byl v roce 1926, kdy byl objekt otevřen. Busta byla odstraněna před dvaceti lety v městském muzeu. Při odhalení účinkoval gymnazijní sbor. M. Přibyla.

Kulovnice

Oddělení správní služby odboru VB Okresní správy SNB upozorňuje všechny držitele mysliveckých kulových zbraní, že v souladu s rozhodnutím FMV jsou všichni držitelé povinni zbraně spolu se zbrojním průkazem předložit do 31. 3. 1990 ke kontrole. Pokud tak neučiní, pozbyjí

ým tiskem

zde setkáte. Nejstarší je časopis Květy ze 17. listopadu 1836

Na sobotním shromáždění přivítali Humpolečtí mnoho hostů. Pan Vošický (na snímku u m. krojonu) mohl uvést mimo jiné devadesátiletého pana Otakara Među, který byl před více než 40 roky iniciátorem sbírky na pomník TGM, pozvání přijal signatář a mluvčí Charty 77 ing. J. Litomiský.

Foto: J. Štěrba

Nástin, roč. 40, č. 24. 5. 1990

Jak nás vidí v Anglii

Norman Lebrecht, anglický odborník na moderní umění a kulturu, stálý spolupracovník největších světových novin The Sunday Times, mající přes 5 milionů čtenářů, navštívil Československo před dvěma roky. Výsledkem jeho návštěvy byl dvoustránkový článek „Opuštění géniové“, který začíná slovy: „Československo, kolébka moderní civilizace, zřeklo se — v zájmu pokroku a míru — mnohých svých největších tvůrčích duchů. I paměť na svého zakladatele Tomáše Masaryka má být teprve očištěna a obnovena.“

Autor navštívil a popsal mnohá místa, spojená se životem našich osobností, ke kterým se hlásí celý svět, ale které jsou ve své vlasti zapomínány. TGM, hudebníci Alois Hába, Viktor Ullmann, Gustav Mahler, Leoš Janáček, psychoanalytik S. Freud, spisovatelé Fr. Kafka, Max Brod a další. Jeho poznatky z péče státu o památky na tyto světově proslulé rodáky nejsou nijak lichotivé. Nikde pomník ani deska, připomínající TGM, v Příboru na rodném domě S. Freuda našel jediný nápis — Stalínovo náměstí, na divadle v Olomouci, kde působil G. Mahler, zase jen Gottwaldovo náměstí. V kdysi nádherném údolí v Hukvaldech, kde Janáček v tichu tvořil své opery, je nyní jedna nevkusná chata vedle druhé, originální a jedinečný čtvrtónový klavír A. Háby je v dezolátním stavu atd. Připomíná i špatný stav sídla vynikající České filharmonie — Domu umělců, i sídla Slovenské filharmonie, které každých pět minut rozdrnčí kolemjedoucí tramvaj i Tylova divadla, jehož rekonstrukci nyní z velké části hradí Miloš Forman z prostředků, které získal za film Amadeus atd.

Trvalou expozici G. Mahlera v humpoleckém muzeu zařadil mezi své pozitivní poznatky.

Na pozvání našeho ministerstva kultury přijel anglický publicista Norman Lebrecht v polovině května opět do Československa. Tentokrát patřila jeho

cesta převážně studiím o Gustavu Mahlerovi. V Humpolci a jeho okolí strávil 3 dny a navštívil místa spojená s mládím slavného hudebníka.

Sám jako významný muzikolog napsal o něm několik knih, které byly vždy ihned vydány i v dalším jazyce. Byl nesmírně dojat, že jako první z mahlerologů vůbec si mohl udělat snímky podkroví jednoho velmi sešlého domu v Ledči n. Sáz., kde čtyřletý Mahler při návštěvě babičky objevil starý a zaprášený klavír a sám pak od té chvíle propadl kouzlu hudby na celý život.

Během své návštěvy byl Norman Lebrecht také přijat, spolu s dr. D. Bremanem z Rotterdamu předsedou MěstNV Janem Vondrákem. V souvislosti se znovupostavením pomníku TGM v Humpolci věnoval městu knížku o pobytu TGM v Londýně za 1. světové války. Poukázal na stejné humanistické kořeny obou slavných krajanů, jejichž životní osudy se mimochodem sešly na půdě vídeňské univerzity. Připomenul mohutný růst popularity a významu Mahlerovy hudby v dnešním světě a na možnost využití této skutečnosti pro rozvoj města. Týž den se konala s hosty beseda v humpoleckém muzeu. Jeho ředitelka dr. I. Kostřicová a Mil. Šimková, předsedkyně ŠKK a členka Občanského fóra přivítaly hosty za pořadatelské organizace. Nepřekvapilo, že mezi posluchači byli i studenti gymnázia, kteří si mohli ověřit své znalosti z angličtiny. Norman Lebrecht nejdříve připomenul klíčový výz-

nam Mahlerovy hudby pro soudobou světovou hudbu, její humanistický obsah a svůj osobní vztah ke skladateli. I zde upozornil na možnosti, které poskytuje stávající muzejní expozice, nejen k popularizaci města a k otevření „okna do Evropy“, ale i k celkovému rozvoji města. Navrhl tu uspořádat např. mezinárodní seminář o vztazích TGM k Čechům a sám je ochoten se podílet na jeho přípravě.

Odpověděl na celou řadu otázek, které se týkaly jeho novinářské práce, našeho i anglického současného života, připomenul i mnohé záporné tendence v ekonomickém a kulturním životě Velké Británie a poukázal na některé naše dobré předpoklady, které dávají naději, že my se jich můžeme vyvarovat. Velmi se zajímal o úroveň znalostí studentů z českých dějin a české kultury, slyšel stesky na malou jazykovou připravenost, zajímaly ho problémy a střety rodinné výchovy s výchovou školní z nedávné doby, cesty a prostředky, možné nápravy. Posluchači brzy pochopili, že před nimi stojí skutečný „weltmann“ s širokým zázemím hlubokých znalostí a souvislostí, které udivují.

Norman Lebrecht věnoval našemu muzeu několik kazet s cennými nahrávkami, mimo jiné hodinový pořad „The Realy Mahler“, který vysílala o posledních vánocích do celého světa BBC London. Obsahuje i hlasy a názory velkých osobností hudebního světa, které již třeba půl století nejsou mezi námi.

JIRI RYCHETSKÝ

Pan Wakasugi v Humpolci

Humpolecké muzeum poslední dobou stále více láká návštěvníky z ciziny. Nedávno do něho zavítali turisté až ze vzdáleného Japonska. Navštívil jej i šéfdirigent Národního symfonického orchestru v Tokiu pan I. Wakasugi s několika nadějnými mladými japonskými dirigenty a všichni si ze zájmem prohlédli trvalou expozici „G. Mahler a my“, která je v muzeu instalována. Pan I. Wakasugi je spolu s Rafaelem Kubelíkem a Václavem Neumannem členem poroty v pražské soutěži mladých dirigentů.

(jr)

kašup, roč. 40, k 1.3.1990

Pozvánka i prezidentovi

Jak jsme již předběžně informovali, připravuje Občanské fórum spolu s MěstNV v Humpolci u příležitosti 140. výročí narození prezidenta osvoboditele T. G. Masaryka slavnostní odhalení (v pořadí již čtvrté) jeho pomníku, který se navrátil do „svého“ města Humpolce. Socha v nadživotní velikosti je již odborně zrestaurována a v minulých dnech proběhla i potřebná úprava podstavce — kvádrů z leštěné žuly — tři metry vysokého, který byl úspěšně přepraven z depozitáře v Letovicích. Dokončují se také úpravy prostoru na Tyršově náměstí, místa, kde socha od r. 1937 etapově stávala. Ke slavnostnímu aktu odeslali Humpolečtí pozvání i panu prezidentu V. Havlovi a pražské Masarykově společnosti. Obě pozvání byla přijata. Znovuodhalení se uskuteční v sobotu 10. března v 15 hodin a

bude mu předcházet setkání účastníků při slavnostním koncertu na Horním náměstí ve 14 hodin, odkud se v průvodu účastníci odeberou na náměstí Tyršovo, kde proběhne vlastní akt odhalení. OF ve spolupráci s humpoleckými školami a ostatními kulturními institucemi připravilo na březen řadu kulturních akcí. První z nich je akademie k výročí narození TGM, která se uskuteční dne 5. března v sále městského kina v 19.00 hodin. Po celý měsíc březen bude zpřístupněna výstava depozitáře humpoleckého muzea a ještě pro zajímavost: V celé naší zemi jsou pouze dvě města, kde se budou odhalovat sochy TGM již počtvrté: 7. května (ve výroční den narození) v Masarykově rodišti v Hodoníně a 10. března v Humpolci.

{Voš}

Zašly, roc. 40, červenec 1990

Německý sbor v Humpolci

Jeden z krásných červencových večerů prožil Humpolec se dvěma sympatiickými soubory, které v sále muzea vystoupily v rámci akce Europa cantat. Soubor MUSICA FORTUNA pod vedením temperamentního V. Čapka předvedl (převážně ze skladeb Ježka a Šlitra) hudební show a vykouzil dokonalou atmosféru dobré pohody, o čemž svědčil neutuchající potlesk a nadšená reakce zpěváků z druhého hostujícího souboru MODUS NOVUS z Bonnu. Ti po svém náročném úvodním programu trvajícím půl druhé hodiny, převlečení ze slavnostní černí do civilu, neodjeli přes pokročilou večerní hodinu do města dalšího svého vystupování – Tábora, ale zůstali v přeplněném sále prostě sedět na zemi a vynucovali si další a další přídávky. Je to iistě dobrou vizitkou pro turnovský soubor, ale i důkaz, že naše české muzicírování dovede stále ještě chytit za srdce.

Modus Novus poskytl posluchačům vysoký umělecký zážitek, něco, co se v menších městech hned tak nevidí. Už v jeho názvu se skrývá dramaturgické zaměření sboru. Jeho cílem je uvádět výběr sborové literatury všech historických etap až po 20. století. Sbor je složen ze zpěváků celého Německa, kteří se scházejí ke zkouškám na různých místech země pět až šestkrát do roka. Svůj repertoár staví sbor na významných jménech – de Vitoria, Bach Gasparini (z něhož v Humpolci nejvíce uchvátíla překrásná skladba Adonarus te, Christe), Mozart, Brahms, ale i náš Petr Eben – mnohý z nás asi poprvé slyšel jeho skladbu Zaříkání k očarování milého aj.

Sbor, jenž je nositelem nejvyššího ocenění, zvláště za vysokou hlasovou kulturu z 38. evropského soutěžního festivalu v Neerpeltu v Belgii, řídí Fritz

ter Wey, žák slavného Erica Ericsona, mj. dirigent Europechor a Collegium musicum v Aachen, hostující dirigent rozhlasového sboru v Bruselu, sklízějící úspěchy ve Francii, Jugoslávii, Řecku, Finsku, Maďarsku, Belgii, Holandsku, Španělsku... prostě formát skrz naskrz světový.

I vystoupení Modus Novus neslo punc jeho osobnosti. Překvapením bylo (v porovnání s některými našimi sbory) neškrobené a příjemné vystupování v zákulisí. I když Bonn a Humpolec přece jen není totéž, i když máš tolik pochvalné kritiky ve světových listech, všichni se mezi úsměvným povídáním stárali, aby jim byl tento článek poslán a nakonec elegantní disťingovaný Fritz ter Wey, obklopen usměvavými přihlížejícími tvářemi, napsal pro Hlas Vysočiny pozdrav za celý Modus Novus. **LIBUŠE PAMĚTNICKÁ**

Náskup, roč. 40, č. 13, 29. 3. 1990

Aleš Hrdlička a T. G. Masaryk

V únoru 1917, v době bojů Čechů a Slováků za nezávislost, uveřejnil náš světově proslulý krajan Aleš Hrdlička v časopise The National Geographic Magazine rozsáhlý článek doplněný osmnácti krásnými fotografiemi „Bohemia and the Czechs“. Vysvětlil v něm celý problém Čechů a Slováků jako přesvědčených odpůrců Rakousko-Uherska, aby si Američané mohli utvořit představu, co znamená osvobození Československa. V duchu politické činnosti T. G. Masaryka obrátil se na americké Čechy a Slováky, aby vstupovali do armády a do legií a veřejnými projevy bojovali za věc spojenců.

V červenci 1917 podepsal Prohlášení čs. spisovatelů, žijících v USA a s veškerou autoritou již známého vědce a významného Čechoameričana se postavil za Masaryka. — „Pro Vás, ač jsem Vás osobně dříve neznal, neměl jsem od počátku — než úctu“ — psal Masarykovi v jednom z prvních dopisů. Další vzájemné dopisy následovaly při různých příležitostech.

Zajímavý pochází z 22. 3. 1929, v němž Hrdlička Masarykovi oznamuje zaslání jednoho milionu dolarů na vybudování „Muzea člověka pod křídlem Karlovy univerzity“:

Milý pane presidente a příteli! — Jak snad částečně víte, měl jste, až do jejího úmrtí v roce 1918, jednu z nejlepších žen, jež žily. Byla ze staré alpské rodiny a vychována v Paříži, ale stala se nejlepší přítelkyní naší. S ní nashromáždili si, žijíce co nejskromněji, poměrně slušné jmění, které jsme jednomyslně doufali užítí jednou k „něčemu lepšímu“.

A dále pak již Aleš Hrdlička seznamuje pana prezidenta na několika stranách se svými představami o navrhovaném muzeu.

A zcela na závěr, až pod pod-

pisem je ještě připojena malá douška: „*Ještě bych prosil, by jména naše držena byla v soukromí.*“

To nebyl jediný dar Československu. Skoro v každém dopise posílá Masarykovi větší částku pro nějaký dobročinný účel — na výchovu osiřelých dětí legionářů, na výstavbu antropologického ústavu Karlovy univerzity apod. Na pomoc Československé republice vystupoval Hrdlička samozřejmě i v době, kdy se blížil její konec v roce 1939. Nejdříve zval na porady do USA prezidenta Beneše. Pak ihned po 15. březnu 1939 protestoval a intervenoval u prezidenta USA. Mluvil na statistickém shromáždění v New Yorku i jinde.

(r)

*6
roč.
29*

Kašpár, roc. 40, č. 14, 5.4.1990

KE 130. VÝROČÍ NAROZENÍ G. MAHLERA

Jan Masaryk a Gustav Mahler

Alma Mahlerová, vdova po Gustavu Mahlerovi, světovém skladateli a rodák z našich Kališt, prožila druhou světovou válku a závěr svého života v USA. Tam také napsala i svoji biografii „Můj život“, která před dvěma roky vyšla ve Frankfurtu nad Mohanem, ministr zahraničních věcí vlády ČSR. Počátkem roku 1945 se rozhodl ředitel americké rozhlasové společnosti uvést cyklus Mahlerových symfonií. O napsání úvodního slova o samotném Mahlerovi a jeho díle byl požádán Franz Werfel, jeden z vynikajících světových spisovatelů, rodák z Prahy, Almin manžel. Ta pak měla úvodní projev do rozhlasu přečíst.

„Pro takovou věc jsem byla naprosto nevhodná“, píše Alma, „a ředitel tedy prosil Franze Werfela, aby on promluvil sám. Ale to jsem zase považovala já za nehezské, aby můj nynější muž mluvil o mém prvním manželovi. A pak přišel ředitel rozhlasové společnosti na spásnou myšlenku: Jan Masaryk!

Velmi populární a všude oblíbený ministr čsl. vlády v zahraničí byl tedy požádán, aby promluvil o rodáku z Čech, o Gustavu Mahlerovi. O několik dnů později se pak skutečně všichni sešli v rozhlasové kabině radiopaláce v New Yorku. Masaryk přečetl rukopis velmi důstojně a s veškerou vážností. Ale po odvysílání si neodpustil své typické zažertování „To bylo moje první vajfčko, které jsem snědl, aniž jsem si ho sám usmažil.“

Od té doby patřil vtipný Jan Masaryk ke stálým hostům kroužku intelektuálů, pocházejících z Evropy, kteří se tu pravidelně scházeli. Všechny vždy zaujal anekdotami, ale i svými politickými úvahami a výbornými postřehy.

Naposledy navštívil Almu Mahlerovou a její známé v létě roku 1945, tedy po osvobození vlasti. To již bydlela v Beverly Hills v Kalifornii, Jan Masaryk v té době spolupracoval při založení Organizace spojených národů v San Francisku. Právě se

vrátil z Moskvy a poutavě po několik večerů vyprávěl o Stalinovi, jehož byl několik dnů hostem. Charakterizoval ho vtipně, ale již i s obavami.

V paměti Almy Mahlerové zůstal Jan Masaryk jako velký duch velmi jemného důvtipu, nezkalený žádným nacionalismem. Byl světoobčan a to byl v očích Stalina zločin. Masarykův vtip, šarm a jeho neuvěřitelně geniální schopnost vcítit se, byly by ho v jiné době učinily hlavou státu. [r]

Našdup, roc. 40, č. 29, d 6. 7. 1990

Václav Neumann k Mahlerovu výročí

Druhá červencová neděle, připomínající 130. výročí narození Gustava Mahlera, se v jeho rodných Kalištích vlastně změnila v pouť. Počet obyvatel se několikánásobně zvětšil o hosty z Humpolce, Jihlavy, z nedaleké rekreační oblasti „Staré Hutě“ i odjinud z Vysočiny.

V rámci slavnostní mše kterou sloužil humpolecký děkan dp. J. Vosmík, připomenul světový význam Gustava Mahlera a význam uvedení jeho 2. symfonie při svatořečení Anežky České v Římě. Chrámový sbor z Humpolce předvedl Fibichovu Missa brevis a úryvky ze zmíněné 2. symfonie „Vzkříšení“. Poprvé vůbec tak zazněla v rodných Kalištích Mahlerova hudba — píseň Prásvětlo pro altové sólo v podání paní M. Pultasové.

Fanfáry na Mahlerovy motivy v provedení LŠU Humpolec zahájily vlastní pietní akt u rodného domku, položení věnce, recitací Fr. Brzoně a projev J. Rychetského, člena výboru Čs. společnosti G. Mahlera. Zpěv národních hymen zakončil slavnost, kterou připravilo Muzeum dr. A. Hrdličky a Chrámový sbor z Humpolce slavnost na kterou se bude ještě dlouho vzpomínat.

Václav Neumann, šéfdirigent České filharmonie a předseda Čs. společnosti G. Mahlera, který byl toho času v zahraničí, zaslal účastníkům kalištské slavnosti pozdrav, z něhož vyjímáme:

Vážené mahlerovské shromáždění!

Slušelo by se, aby předseda Čs. společnosti G. Mahlera při jeho 130. výročí Vás osobně pozdravil a poděkoval Vám za vše, co pro Mahlera tady v kraji podnikáte. Je mi líto, že

to musím udělat jen zprostředkovaně, pomocí telefaxu a laskavým tlumočením p. prof. Rychetského, člena výboru naší Společnosti.

Zdravím Vás tedy velmi upřímně a přidávám díky za věrnost Mahlerovi a jeho dílu. Tady na Humpolecku jste na něj nikdy nezapomněli a v jeho popularizaci v naší zemi vedete, je to výborné a je to tak v pořádku. Vždyť při dnešním otvírání se světu, si stále více uvědomujeme, že v našich Kalištích se narodil jeden z největších duchů lidské kultury. Často jsem dotazován, v čem je tajemství té nesmírné popularity Mahlerovy hudby dnes a na celém světě, kdy všechny orchestry hrají Mahlera, všichni dirigenti dávají Mahlera. — Odpověď je velmi jednoduchá; sama Mahlerova hudba je toho příčinou. Vyslovil v ní svou dobu v neúplnější komplexnosti. Posluchači to tuší a mají pocit že jsou svědky i zcela aktuálního vyjádření dneška. Mahler totiž už před sto roky rozuměl dnešnímu obrazu lidstva přímo prorocky. On věděl, jak svět bude vypadat v budoucnu. Jsem si jist, že tušil i hrůzy světových válek i hrůzy nacistů. To všechno svou hudbou vyslovil a proto tak silně fascinuje i dnešního posluchače. Myslím si, že Váš kraj je nějak v jeho hudbě obsažen a my jsme hrdí, že jsme tak vlastně i Mahlerovi spoluobčané. O to tím více dnes, v našem novém svobodném životě, kdy si uvědomujeme rozhodující úlohu kultury pro život společnosti. Proto souznění s tak velkým člověkem — jakým Mahler je — v naší svobodné vlasti přímo potřebujeme.“

[jr]

26/7

29

Kaliště daly lidstvu génia

V životě člověka není významnější místo než to, kde se narodil. Největší symfonik 20. století Gustav Mahler se narodil před 130 lety v Kalištích. Je až s podivem, odkud odevšud sem přicházejí hudebníci, aby viděli jeho rodný dům, město mládí — Jihlavu, aby poznali Českomoravskou vysočinu, kraj, jehož kořenou vůni do sebe sál po celé své mládí, a která se pak už nikdy nemohla vytrátit z jeho díla.

Ale jak to vlastně s pobytem rodiny Mahlerů v Kalištích bylo? Již od nepaměti se tu nacházel statek knížete Karla Palma z Dolních Královic, pozdější statek Filipků a nyní JZD. K němu náležela i vinopalna čp. 52, dnes již zbořená, která se propachtovávala. V roce 1827 se jako pachtýř uvádí Abraham Bondy z Lipnice a na výrobě lihu se podílel i jeho zeť Šimon Mahler, Gustavův dědeček. Kolem roku 1835 již sám vinopalnu kupuje a na jejím provozu se podílí i jeho nejstarší syn Bernard, Gustavův otec. Roční produkce vinopalny činila tenkrát asi 90 hektolitrů pětadvacetiprocentní kořalky a kromě brambor a ječmene se k její výrobě spotřebovalo i několik měřic kmínu a anýzu.

Když se v roce 1857 Bernard oženil s Marií Herrmannovou z Ledče, mohl si již koupit svůj vlastní dům — Kaliště čp. 9, jehož původním majitelem byl Jakub Fišer, hostinský a majitel několika políček. Zde se také 7. července 1860 narodil Gustav Mahler.

Ještě v téže roce se ale obě rodiny vystěhovaly z Kališt. Dědeček Šimon se přestěhoval do Německého Brodu, kde se stal zakladatelem zámožné rodiny vlastníci textilní a pletářské závody, dnešní s. p. PLEAS. Otec Bernard, protože výčepů bylo v Jihlavě dost, tu zprvu začínal jako hokynář. Ale brzy se i tady uplatnil jako destilátér a majitel výčepu. Časem si mohl koupit dva domy.

Kaliště ale nebyly zapomenuty. Ležely totiž na cestě z Jihlavy do Ledče, kam rodina často zajížděla k babičce a dědečkovi Herrmannových. Kromě toho kalištský švec Kořenář zhotovoval pro celou Mahlerovu rodinu boty levněji než ševci v Jihlavě. Z Kaliští pocházela i služebná „Nany“ — Anna Váňová, která Gustava učila českým písním.

Po odchodu Bernarda Mahlera změnil dům čp. 9 dva majitele až jej v roce 1887 koupila rodina Kratochvílova, která jej vlastní dosud. V létě 1937 dům vyhořel. Jako zvědavý chlapec jsem byl také u požáru. Když jsem o něm doma vykládal, řekla mi moje matka, kdysi žákyň kalištské školy: „Tam někde v plamenech mohla shořet i kolébka nějakého slavného hudebníka — jmenoval se Gustav Mahler“. To bylo poprvé, kdy jsem toto jméno slyšel. Dům byl pak znovu postaven a rozšířen, přičemž venkovní zdi a půdorys byly zčásti zachovány. Od července 1940, tedy rovných 50 let, je jeho majitelkou paní Aloisie Kratochvílová.

U příležitosti 100. výročí narození G. Mahlera v roce 1960 na něj byla umístěna pamětní deska od sochaře Milana Knoblocha. Ta trvale všem připomíná, že malá, čistě česká vesnice Kaliště dala lidstvu jednoho z největších světových hudebníků, jehož hudba je stále hranější, známější a současnější. Naplňují se tak slova samotného Gustava Mahlera, která před sto lety prorocky pronesl: „Má doba teprve přijde!“

Text a foto:
JIŘÍ RYCHETSKÝ

Našlup. č. 40, č. 28, 19. 7. 1990

Rodný domek Gustava Mahlera v Kalištích u Humpolce, čp. 9.

ha'skup, roč. 40, č. 1. listopad 1990

Za kulturou v HUMPOLCI

Ve středověku proslavená soukenická výroba přinesla tomuto více než desetitisícovému městečku na úpatí Českomoravské vrchoviny přívlastek „Český Manchester.“ Druhé největší město pelhřimovského okresu datuje svou historii až ze 13. století; s jeho nezávaznou minulostí jsou spjata jména světoznámých osobností. Zeptá-li se vás někdo na slavného antropologa, vybaví se vám jméno dr. Aleš Hrdlička a s ním i místo jeho narození — Humpolec. Ano, právě o něm je řeč; o Humpolci, v jehož těsné blízkosti naleznete rodiště další významné osobnosti hudebního světa — skladatele a dirigenta Gustava Mahlera.

„Víte, my jsme měli štěstí,“ hovoří o své práci a kultuře ve městě PhDr. Iiona Kostřicová, vedoucí městského muzea. „Naši slavní rodáci nejsou zasažitelní dobou, která s sebou nese různé ideologie, které se snaží ve svém zájmu ledasco a ledaskoho tabuizovat. Minulý režim nám našeho antropologa zachoval. Jednou za deset let se v Humpolci koná Světový antropologický kongres. Ten první, v roce 1969, byl připraven u příležitosti stého výročí narození Aleše Hrdličky a tehdy město velkoryse uvolnilo peníze na generální opravu muzea, které nese jméno dr. Aleše Hrdličky. Štěstěna stála opravdu při nás, dostali jsme i dům na Dolním náměstí, který před rekonstrukcí stál již jen silou vále. Po opravě se stal součástí muzea, dnes tzv. pobočkou, ovšem s podmínkou, že v jeho místnostech návštěvník najde Sň tradic a budování socialismu. Strašný název, ale samotná výstava nebyla špatně udělaná, ukazovala nenásilnou formou historii města. Nyní sň tradic nemáme, ale expozici jsme zachovali na diapozitivech.“

Ano, humpolecké muzeum štěstí mělo. Sídí v zrenovovaných prostorách a má dokonce vlastní sál, kde vystupují nejen domácí, například členové pěveckého sboru, ale kde se konají i zápisy do prvních tříd, loučení s mateřskou školou, kde čerství maturanti přebírají doklad o zkoušce dospělosti... Až do dnešních dnů sál nabízel své kulturní prostředí zdarma. Podražili ale všude, a tak i za jeho pronájem se bude od 1. 1. 1991 platit.

paní Rojková řešení našly. Hned na kulturní středisko navazuje kino, propojení obou budov je tak dokonalé, že se nabízí myšlenka, aby obě kulturní zařízení fungovala společně. Leč tato harmonie je využita pouze čtyřikrát do roka. Přesně tolikrát mají pracovníci MĚKS povoleno vstoupit na pódium kina.

Paní Michalčková o tom říká: „Příslušní pracovníci MNV a především vedoucí kina, se ohrazují tím, že kino je určené k promítání filmů. Souhlasíme, ale dvakrát týdně promítačky odpočívají, v ty dny by tady mohli vystupovat třeba folkoví zpěváci, kteří nemají náročnou aparaturu a jejichž zpěv není tak razantní, že by mohl kinu přinést případnou újmu „na zdraví.“ MĚKS dokonce nabídlo, že ze svého skromného ročního rozpočtu bude hradit některé opravy. „Nepochodili jsme. Dál nám zůstávají dveře zavřené a pokud se našemu programu otevřou, musíme, ano musíme, k tomu využít čtyř pracovníků kina: promítače (osvětlovač), pokladní a dvou uvaděček. Akcí bychom přitom dokázali zajistit s polovičním počtem pracovníků sil.“

Odcházíme z MĚKS v Humpolci a náladu nám vylepšuje pohled na obrazy pražského výtvarníka Zdeňka Kopáče, který tu má výstavu, jež vřele doporučujeme ke shlédnutí.

Naše kroky směřují k Sdruženému klubu pracujících Zálesi.

TENTO SPOLEČENSKÝ DŮM, hrdě nazývaný Spolkový, jsme objevili cestou. V minulém století si ho zbudovaly humpolec-

ký provoz budovy z 30 procent již přistábil, že od roku 1992 finanční podporu ukončí.

NEDALEKO KLUBU PRACUJÍCÍCH ZEJE HLUBOKÁ JÁMA, začínající staveniště, náznak budoucího SKP. Na stavbu mělo mj. přispívat i ROH, takže i tady vyvstává nejedna otázka.

Dopracovali jsme se k tolik opakovanému termínu komunální volby. Budoucí obecní zastupitelstva by ve spolupráci s příslušnými kulturními komisemi měla mít na mysli, že vysoká kulturní úroveň modeluje i kulturní člověka.

JITKA PINNEROVÁ

Humpolecké muzeum opustíme, je to zařízení, které se sice potýká s různými nesnázemi, jejichž příčinou — jak jinak — jsou peníze, respektive jejich nedostatek, ale ze všech humpoleckých kulturních zařízení je na tom nejlépe.

To v takovém MěKS bojují s potížemi většími. Přestože je jejich sídlem pěkná, ne více než deset let stará budova, ne-

ké spolky. Dnes jeho sláva značně oprýskala. Ať ho obcházíte z kterékoliv strany, vidíte, že zatím vysokým skóre vítězí zub času nad moudrostí Homo Sapiens.

SDRUŽENÝ KLUB PRACUJÍCÍCH je mladší, ale ruku zručných řemeslníků a především dlaň, pouštějící pořádně velký „chlup“ na opravu by zaručeně potřeboval. Uvnitř objevíte řa-

ají místnost, kde by mohli realizovat připravovaná představení. Jenom v letošním roce tu

du bolístek, které volají po o-zdravění a které snižují zážitek návštěvníků kulturních akcí